

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

PAIDE LINNA, PAIDE VALLA JA ROOSNA-ALLIKU VALLA SOTSIAALVALDKONNA OLUKORRA ANALÜÜS

Lõpparuanne

Tellijad:

Paide Linnavalitsus
Paide Vallavalitsus
Roosna-Alliku Vallavalitsus

Täitjad:

OÜ Cumulus Consulting
OÜ Geomedia

cumulus
consulting.

Juuni 2017

Sisukord

Jooniste loetelu.....	3
Tabelite loetelu	4
Sissejuhatus	5
1. Ülevaade valdkonna olukorrast	7
1.1 Sotsiaalkaitse korraldusest Eestis.....	7
1.2 Ühinevate omavalitsuste sotsiaalhoolekande korraldusest.....	8
1.2.1 Peamised sihtrühmad	8
1.2.2 Omavalitsuste sotsiaalvaldkonna töötajad.....	11
1.2.3 Kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad sotsiaaltoetused	12
1.2.4 Kohaliku omavalitsuse makstavad riigieelarvest rahastatavad toetused..	19
1.2.5 Kohaliku omavalitsuse osutatavad ja korraldatavad sotsiaalteenused	20
1.3 Koostööpartnerid piirkonnas.....	23
1.4 Vahekokkuvõte	25
2. Pakutavate sotsiaalteenuste ja -toetuste kättesaadavus ning kvaliteet	29
2.1 Veebiküsitluse ja seminari tulemused.....	29
2.1.1 Vastanute tausta kirjeldus	29
2.1.2 Üldine hinnang piirkonna sotsiaalvaldkonna hetkeolukorrale	32
2.1.3 Hinnang pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteedile	35
2.1.4 Spetsialistide ettepanekud ühineva omavalitsuse sotsiaalsüsteemi arendamiseks	39
2.2 Peamised järeldused	39
3. Ettepanekud	41
Kasutatud materjalid.....	43
LISA 1. Küsitlusankeet	45
LISA 2. Väljavõte Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla ühinemislepingust	51

Jooniste loetelu

Joonis 1. Piirkonna rahvaarv 2013-2017. (Allikas: Siseministeerium, rahvastikuregister).....	8
Joonis 2. Ühendomavalitsuse sooline ja vanuseline jaotus 1.01.2017 seisuga (Allikas: Statistikaamet, Rahvastikuregister)	9
Joonis 3. Registreeritud töötute arv 2012-2016 (Allikas: Statistikaamet)	10
Joonis 4. Toimetulekutoetuse saanud perekondade arv 2012-2016 (Allikas: Statistikaamet).....	10
Joonis 5. Sünni- ja koolimineku toetuse määrad Paide linnas, Paide vallas ja Roosna-Alliku vallas (2017)	18
Joonis 6. Toimetulekutoetused elaniku kohta (eurodes). (Allikas: Statistikaamet) ...	20
Joonis 7. Vastanud organisatsiooni/asutuse lõikes	30
Joonis 8. Vastanute vanus	30
Joonis 9. Vastanute haridustase	31
Joonis 10. Peamised sihtrühmad, kellega igapäevaselt töötatakse	31
Joonis 11. Organisatsiooni/asutuse poolt pakutavate sotsiaalteenuste osas info jagamine	32
Joonis 12. Hinnang sotsiaalteenuste üldisele kvaliteedile, kättesaadavusele, juurdepääsetavusele ja taskukohasusele	33
Joonis 13. Rahulolu Paide linna, Paide valla ja/või Roosna-Alliku valla poolt oma sihtrühmale mõeldud sotsiaaltoetuste paketi kohta	34
Joonis 14. Hinnang piirkonna sotsiaalvaldkonna osapoolte koostööle.....	34
Joonis 15. Rahulolu teenuste kvaliteediga	35

Tabelite loetelu

Tabel 1. Paide Sotsiaaltöökeskuse ametikohad (01.01.2017 seisuga)	11
Tabel 2. Paide Linnavalitsuse, Paide Vallavalitsuse ja Roosna-Alliku Vallavalitsuse sotsiaalvaldkonna töökohtade brutopalk	12
Tabel 3. Paide linna eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)	13
Tabel 4. Paide valla eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)	14
Tabel 5. Roosna-Alliku valla eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)	15
Tabel 6. Toetuse kulud kokku aastas omavalitsuste lõikes (2016)	19
Tabel 7. KOV makstavad riigieelarvest rahastatavad toetused	20
Tabel 8. KOV korraldatavate teenuste saajate arv 2016. aastal	22
Tabel 9. Sisseostetud hooldekodukohtade arv 2016. aastal	23
Tabel 10. Toetuste määrad 2017 omavalistuste lõikes.....	26
Tabel 11. Rahulolu teenuste kvaliteediga (vastusevariandi valinute arv).....	35

Sissejuhatus

Paide linn, Paide vald ja Roosna-Alliku vald ühinevad peale 2017. aasta kohaliku omavalitsuste volikogude valimistulemuste väljakuulutamist üheks omavalitsusüksuseks – Paide linnaks. Ühendamavalitsuse kogupindalaks kujuneb 442,87 km² (praegune Paide vald 300,58 km², Roosna-Alliku vald 132,16 km² ja Paide linn 10,13 km²). Paide valla keskuseks on Paide linn, Roosna-Alliku vallal Roosna-Alliku alevik. Uue omavalitsuse teeninduskeskusteks saavad olema samuti Paide linn ja Roosna-Alliku alevik. Teeninduskeskustes võtavad elanikke vastu omavalitsuse juhtkond ja teenistujad (sh täiskohaga piirkonnajuhid, kes on linnavalitsuse liikmed, sotsiaaltöö spetsialistid ja sekretärid).

Ühinemisega seoses on asjakohane omada ülevaadet nimetatud kolme omavalitsuse sotsiaalvaldkonna seisust ja korraldusest, et vajadusel valmistada ette muutusi ümberkorraldusteks.

Tellijal poolt püstitati tööle järgmised ülesanded:

- kaardistada ühinevate omavalitsuste sotsiaalvaldkonna hetkeolukord (teenusepakkujad, olemasolevad teenused ja toetused ning teenuseid saanud inimeste arv jm);
- viia läbi elektrooniline ankeetküsitlus, kliendiga otseselt kokkupuutuvate spetsialistide ning ametnike seas, ning huvigruppide ühisseminar olemasolevate teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi analüüsimiseks;
- eelnevatest punktidest lähtuvalt tuua välja analüüsi tulemusena olemasolevad kitsaskohad ning anda sisend (konkreetsete tegevuste kujul) sotsiaalvaldkonna arengukavasse valdkonna parendamiseks ja jätkusuutlikuks arenguks;
- teha lähtuvalt eelnevate punktide tulemusest ettepanekuid kolme ühineva omavalitsuse valdkondlike toetussüsteemide ühtlustamiseks. Selleks selgitada välja ja kirjeldada kolme valla toetussüsteemi ning teha ettepanekuid parimaks võimalikuks ühtlustamiseks.

Uuringu läbiviimise etapid:

- hetkeolukorra kaardistamine
 - valdkonna võtmeteemade määratlemine
 - taustaandmete kogumine
 - küsitluse läbiviimine sotsiaaltöötajate ja teenusepakkujate seas
- olemasolevate teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi analüüs
 - valdkonna kitsaskohtade ja tugevuste väljatoomine
- ettepanekute tegemine kolme ühineva omavalitsuse valdkondlike toetussüsteemide ühtlustamiseks nii sotsiaalteenuste kui -toetuste osas
- sisendi andmine sotsiaalvaldkonna arengukavasse valdkonna parendamiseks ja jätkusuutlikuks arenguks

Käesolev raport koosneb kolmest suuremast peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade valdkonna olukorrast. Teises peatükis analüüsitakse piirkonna sotsiaalteenuste ja -toetuste kättesaadavust ning kvaliteeti (tuues välja peamised kitsaskohad ja tugevused). Kolmandas peatükis tehakse ettepanekuid toetussüsteemide parimaks ühtlustamiseks ja ühineva omavalitsuse

sotsiaalvaldkonna arendamiseks. Antud töö on sisendiks uue omavalitsuse arengukava sotsiaalvaldkonna eesmärkide ja tegevuste sõnastamisel.

Uuringut rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditest (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse taotlusvoor "Omavalitsusüksuste ühinemisega seotud uuringud ja analüüsid").

1. Ülevaade valdkonna olukorrast

1.1 Sotsiaalkaitse korraldusest Eestis

Sotsiaalkaitse korraldust ja sotsiaalkaitse tagamist avaliku võimu poolt reguleerib sotsiaalseadustiku üldosa seadus.¹ Sotsiaalkaitse süsteemi osad on isiku ja perekonna omavastutus, riigi ja kohaliku omavalitsuse korraldatud ja antavad hüvitised, kindlustuse vormis korraldatud hüvitised ja muu seaduses sätestatud sotsiaalkaitse süsteemi osa. Sotsiaalkaitse jaguneb sotsiaalhoolekandeks ja sotsiaalkindlustuseks. Käesolevas ülevaates keskendutakse eeskätt sotsiaalhoolekande korraldusele, sest selles on oluline roll täita just kohalikel omavalitsustel.

Sotsiaalhoolekande seaduse² tähenduses mõistetakse sotsiaalhoolekande all sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteemi. Sotsiaalhoolekandeline abi jaguneb kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatavaks abiks ja riigi korraldatavaks abiks.

Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab sotsiaalhoolekandeline abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda. Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada sotsiaalteenuseid ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud tingimustel ja korras. Kohaliku omavalitsuse üksus selgitab välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse ja sellele vastava abi. Sotsiaalteenuste osutamise eest võib võtta tasu, kuid tasu suurus ei tohi olla teenuse saamise takistuseks. **Seaduse järgi kohaliku omavalitsuse üksuse poolt korraldatavad sotsiaalteenused on koduteenused, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, varjupaigateenus, turvakoduteenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumi tagamine, võlanõustamisteenus ja lapsehoiuteenus.**

Riigi poolt korraldatav abi on abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmine, erihoolekandeteenused, igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamise teenus, toetatud elamise teenus, kogukonnas elamise teenus, ööpäevaringne erihooldusteenus, asenduskoduteenus, lapse hooldamine perekonnas, toimetulekutoetus, vajaduspõhine peretoetus, üksi elava pensionäri toetus, sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ning tema abikaasale, lastele ja vanematele. Üldjuhul tuleb vastav taotlus esitada Sotsiaalkindlustusametile. Asenduskoduteenuse puhul valib kohaliku omavalitsuse üksus teenuse pakkuja ja esitab oma asukohajärgsele maavanemale rahastamistaotluse koos vajalike lisadokumentidega (muutub seoses maavalitsuste reformiga³). Kui kohaliku omavalitsuse üksus on määratud lapse eestkostjaks, siis

¹ Sotsiaalseadustiku üldosa seadus (vastu võetud 9.12.2015), RT I, 30.12.2015, 3. <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015003>. Kasutatud 06.06.2017.

² Sotsiaalhoolekande seadus (vastu võetud 9.12.2015), RT I, 21.12.2016, 21. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016021?leiaKehtiv>. Kasutatud 06.06.2017.

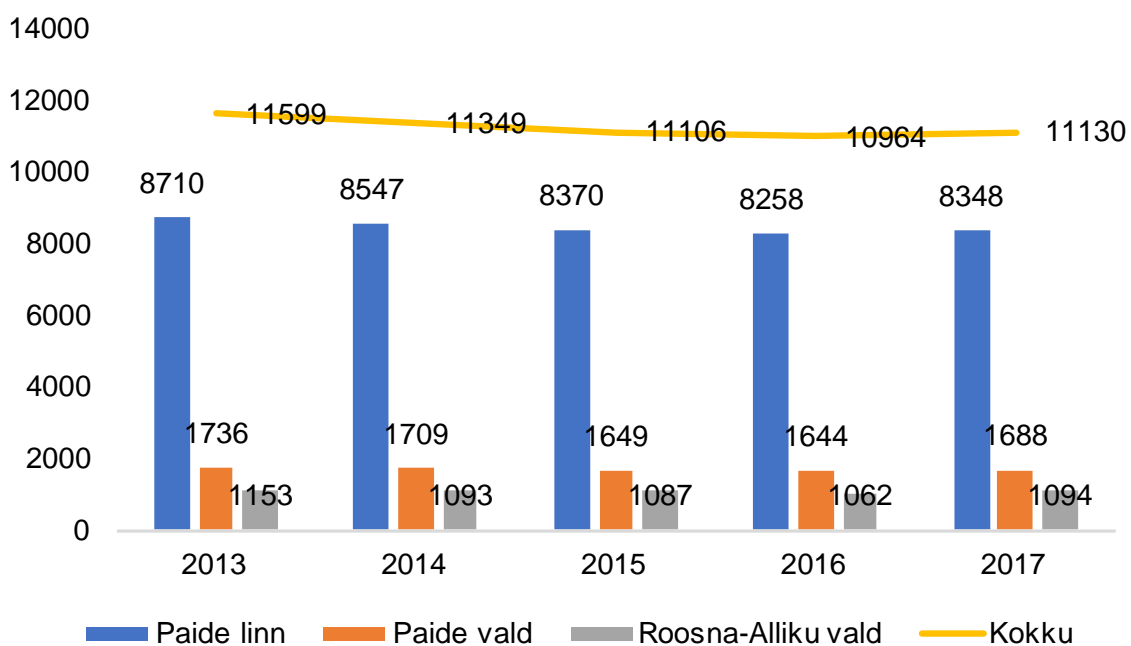
³ Maavalitsuste reformist tuleneva Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. (09.03.2017). Eelnõude infosüsteem 1.1-10/02092. Kasutatud 06.06.2017.

korraldab viimane ka lapse perekonnas hooldamist. Toimetulekutoetust ja vajaduspõhist peretoetust määrab ja maksab kohalik omavalitsus. Maksmise kulud, aga ka menetlemise ja väljamaksmise kulud hüvitatakse riigieelarvest. Vastavalt riigieelarve võimalustele määratakse kohaliku omavalitsuse üksustele toetust abi vajavate isikute iseseisva toimetuleku pikemaajalist paranemist soodustavate sotsiaalteenuste osutamiseks ja arendamiseks ning uute sotsiaalteenuste käivitamiseks, sh investeeringute kulude ja täiendavate sotsiaalteenuste maksmise kulude katmiseks. Samuti vastavalt võimalustele määratakse kohaliku omavalitsuse üksustele toetus raske ja sügava puudega lastele abi osutamiseks, mida võib kasutada laste hoiu-, tugiisiku-, sotsiaaltranspordi- või muudeks sotsiaalteenusteks.

1.2 Ühinevate omavalitsuste sotsiaalhoolekande korraldusest

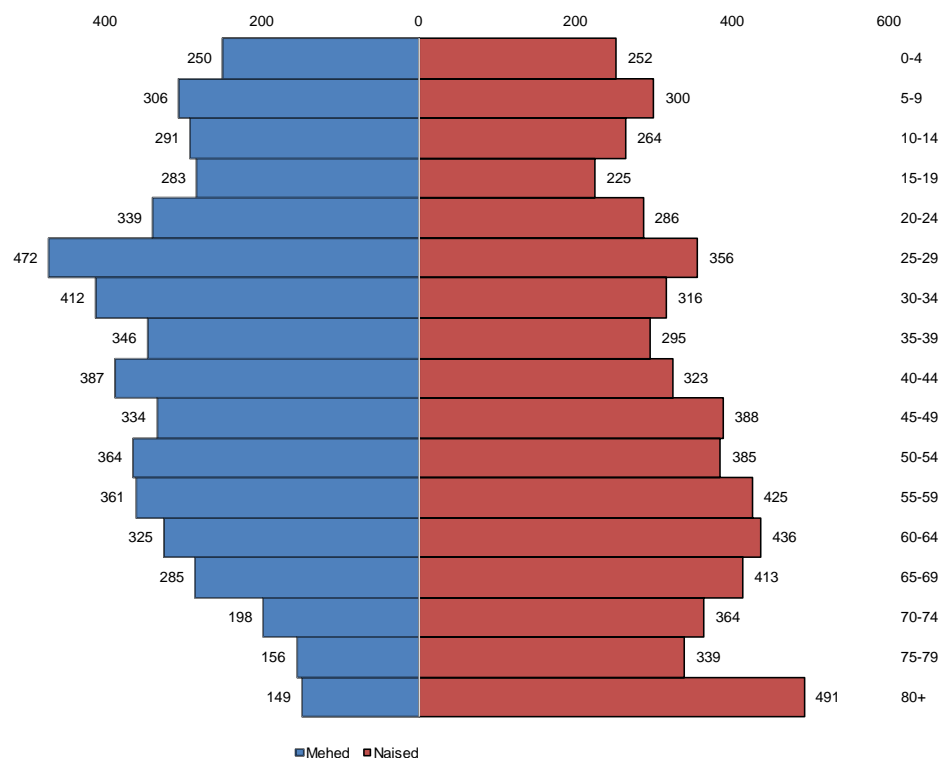
1.2.1 Peamised sihtrühmad

1.01.2017 seisuga elas Paide linnas 8348 inimest, Paide vallas 1688 ja Roosna-Alliku vallas 1094 inimest. Võttes aluseks rahvaarvu 2017. a. alguse seisuga elab tulevases Paide linnas kokku 11 130 inimest. Perioodil 2013-2016 vähenes rahvaarv kõigis kolmes omavalitsuses (kokku 635 inimese võrra), 2016 aga kasvas 166 inimese võrra (viidi läbi elanike registreerimise kampaania) (vt joonis 1). Sama tendents on iseloomulik ka Järva maakonnale tervikuna.

Joonis 1. Piirkonna rahvaarv 2013-2017. (Allikas: Siseministeerium, rahvastikuregister)

Võttes aluseks piirkonna rahvastikuregistri järgse rahvaarvu seisuga 1.01.2017 moodustavad lapsed vanuses 0-14 piirkonna rahvaarvust 15% (1663 inimest) (vt joonis 2). Tööealine elanikkond (vanuses 15-64) moodustab rahvastikust 64% (7072) ja vanemaealised (65+) 22% (2395 inimest).

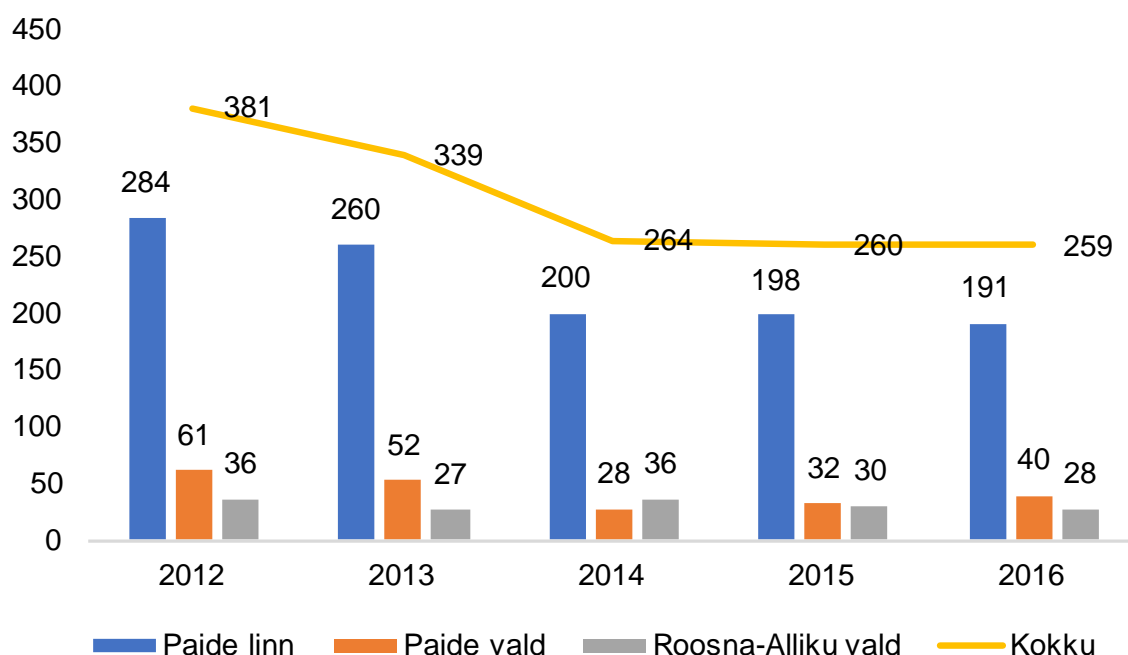
Joonis 2. Ühendumavalitsuse sooline ja vanuseline jaotus 1.01.2017 seisuga (Allikas: Statistikaamet, Rahvastikuregister)

Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla haridusvaldkonna olukorra analüüsi⁴ raames koostatud rahvastikuprognoozi kohaselt jätkab moodustatava Paide linna rahvaarv siiski vähenemist. 2027. aastaks väheneb piirkonna elanike arv 5% võrra ja aastaks 2037 12% võrra. Vanusegruppide löikes on muutused erinevad. Tööealiste (vanuses 15-64) ja laste (vanuses 0-14) arv väheneb, vanusegrupi 65+ arvukus aga suureneb. Laste arv omakorda väheneb kiiremini kui tööealine elanikkond. Võrreldes 2017. aastaga väheneb aastaks 2027 laste arv vanuses 0-14 12%, tööealine elanikkond vanuses 15-64 väheneb aga 8%. Elanike arv vanuses 65+ suureneb 2027. aastaks 9%. Seda siis baasstsenaariumi kohaselt, mis arvestab piirkonna olemasolevat rahvastikupotentsiaali ja rännet ei arvesta. Rändestsenaariumi, mis arvestab ka rännet kohaselt, väheneb elanike arv piirkonnas võrreldes 2017. aastaga 2027. aastaks 10% võrra ja 2037. aastaks 24%. Baasstsenaariumiga võrreldes vastavalt 5% ja 12% enam.

Järva maakonnas on tööealisest elanikkonnast tööga hõivatud 62,1% (Statistikaameti andmetel, 2016. aastal). Vastav protsent on püsinud perioodil 2012-2016 enam-vähem sama. Linnalistes asulates (sh Paide linn) on see 62,5 ja maa-asulates (sh Paide vald ja Roosna-Alliku vald) 61,8.

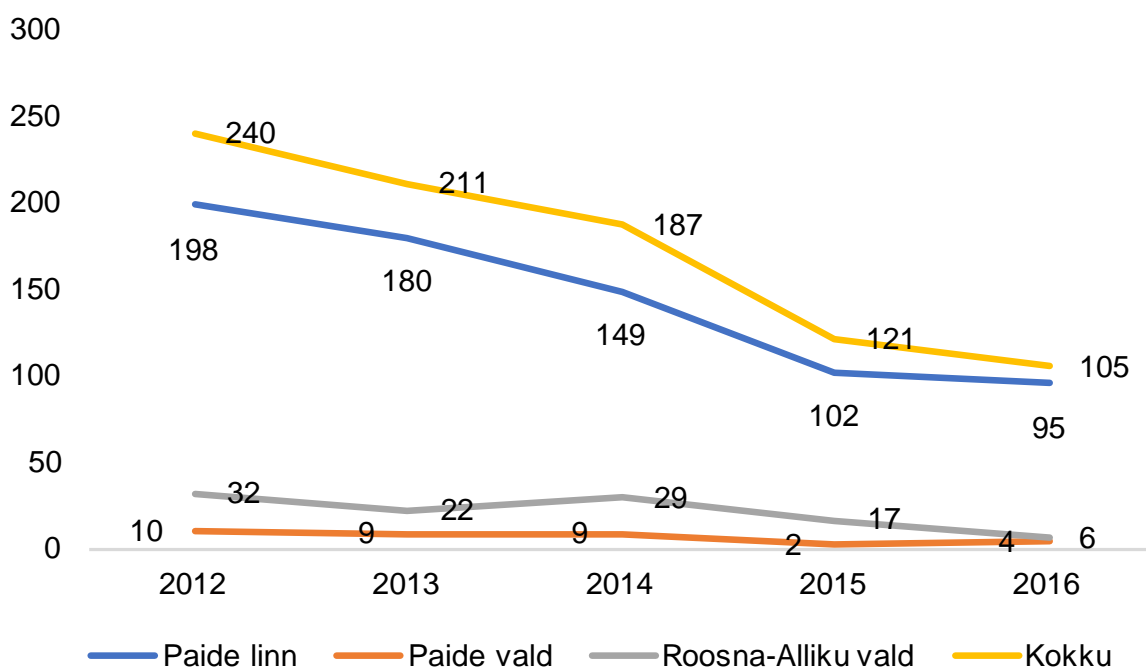
⁴ Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla haridusvaldkonna olukorra analüüs (2017). OÜ Geomedia ja OÜ Cumulus Consulting. Töö tellijad: Paide Linnavalitsus, Paide Vallavalitsus ja Roosna-Alliku Vallavalitsus.

Registreeritud töötute arv on aasta-aastalt vähenenud (vt joonis 3). 2016. aastal oli piirkonnas kokku registreeritud 259 töötut – enim Paide linnas (191), järgnesid Paide vald (40) ja Roosna-Alliku vald (28).

Joonis 3. Registreeritud töötute arv 2012-2016 (Allikas: Statistikaamet)

Samuti on vähenenud toimetulekutoetuse saajate arv – võrreldes 2012. aastaga 135 võrra (vt joonis 4). 2016. aastal said Paide linnas toimetulekutoetust 95 isikut, Roosna-Alliku vallas kuus ja Paide vallas neli.

Joonis 4. Toimetulekutoetuse saanud perekondade arv 2012-2016 (Allikas: Statistikaamet)

1.2.2 Omavalitsuste sotsiaalvaldkonna töötajad

Paide Linnavalitsuses töötab kolm sotsiaaltöö spetsialisti (kaks neist tegelevad toetustega ja üks täiskasvanute hoolekandega), lastekaitse vanemspetsialist ja lastekaitse spetsialist. Valdkonda juhib abilinnapea, kelle ülesandeks on tagada eelarve vahendite optimaalne kasutamine. Nimetatud spetsialistid võtavad elanikke vastu aadressil Pärnu 3, Paide.

Linnavalitsuse hallatava asutusena tegutseb Paide Sotsiaaltöökeskus asukohaga Aiavilja 3, Paide, mis koondab enda alla lisaks sotsiaaltöökeskusele ka Järvamaa Lasteabikeskuse, ema ja lapse turvatoa, eakate päevakeskuse, madala läve keskuse (teenused sõltlastele) ja erivajadustega inimeste päevakeskuse. Keskuse ametikohtade koguarv koormuse järgi on 26,2. Keskuse ametikohtade loetelu on toodud tabelis 1. Lisaks erinevate teenuste osutamisele tegeleb sotsiaaltöökeskus toimetulekutoetuste, ühekordsete toetuste, sünni- ja ränitsatoetuse ning bussisõidutoetuste määramisega.

Paide Linnavalitsus annab välja parima sotsiaaltöötaja preemiat.

Tabel 1. Paide Sotsiaaltöökeskuse ametikohad (01.01.2017 seisuga)

Töökoha nimetus	Ametikohtade arv koormuse järgi
juhataja	1
tegevusjuhendaja (eakad)	1,2
tegevusjuhendaja (erihooletanne)	3
tegevusjuhendaja-koordinaator	1
kasvataja	3
abikasvataja	2
perevanem	3
perevanema abi	1
lapsehoidja	1
lapsehoidja-koordinaator	1
koristaja	0,5
sotsiaaltöötaja (madala läve keskus)	1
välitöötaja (madala läve keskus)	1
koduhooldustöötaja	3
valvur-koordinaator	1
autojuht	0,5
psühholoog	2

Paide Ühisgümnaasiumis on tööl sotsiaalpedagoog, eripedagoog/logopeed ja õpiabi koordinaator (0,5 ametikohta), Paide Gümnaasiumis sotsiaalpedagoog ning eripedagoog. Täiskasvanute Keskkoolis töötab projekti "Teisel ringil targaks" (Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav, 2017-2018) raames sotsiaalpedagoog. Linna mõlemas lasteaias on tööl logopeed (Sookure lasteaias 1,5 ametikohta) ja tugiisik (Sookure lasteaias 3,25 ametikohta). Sookure lasteaias tugiisiku teenust rahastatakse riigieelarvest. Vajadusel on võimalik saada tugiisiku teenust Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava projekti (2016-2018) "Sügava ja raske puudega laste tugi- ja lapsehoiuteenus" kaudu.

Paide Vallavalitsuses on tööl sotsiaalnõunik (sotsiaaltöö valdkond) ja sotsiaaltöötaja (Põhjaka vanurite maja, koduteenused). Sotsiaaltöötaja vastuvõtt toimub aadressil Pärnu 3, Paide.

Paide Valla Lasteaed-Koolis on tööl kolm tugiisikut. Teenust osutab Paide Sotsiaaltöökeskus ja teenust rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi rahadest (“Sügava ja raske puudega laste tugi- ja lapsehoiuteenus”, 2016-2018).

Roosna-Alliku Vallavalitsuses tegelevad sotsiaalvaldkonnaga abivallavanem ja hoolekandetöötaja. Vastuvõtt toimub Roosna-Alliku alevis (Pargi 10).

Roosna-Alliku Põhikoolis töötab sotsiaalpedagoog (0,5 ametikohta). Roosna-Alliku mõlemas lasteaias on tööl tugiisik. Õppeaastast 2017/18 lõpetab Viisu lasteaias tugiisik töö (teenuse järgi ei ole enam vajadust) ja asub tööle Roosna-Alliku Helliku lasteaeda (sealne töötaja lahkub).

Kõigis kolmes omavalitsuses annab sotsiaalhoolekande küsimustes nõu ja vaatab läbi erinevaid avaldusi volikogu sotsiaalkomisjon.

Tabelis 2 on toodud Paide Linnavalitsuse, Paide Vallavalitsuse ja Roosna-Alliku Vallavalitsuse sotsiaalvaldkonna töötajate palgaandmed. Suuri erinevusi töötajate palganumbrites ei ole.

Tabel 2. Paide Linnavalitsuse, Paide Vallavalitsuse ja Roosna-Alliku Vallavalitsuse sotsiaalvaldkonna töökohtade brutopalk

Asutuse nimi	Töökohta nimetus	Brutopalk eurot kuus ühe täiskoormusega ametikohta kohta
Paide Linnavalitsus	sotsiaaltöö spetsialist	1000
	lastekaitse spetsialist	1000
	lastekaitse vanemspetsialist	1000
Paide Vallavalitsus	sotsiaalnõunik	1045
	sotsiaaltöötaja	470
Roosna-Alliku Vallavalitsus	abivallavanem (sotsiaaltöö, lastekaitse)	1100
	hoolekandetöötaja	520

1.2.3 Kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad sotsiaaltoetused

Paide linna eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise tingimused on kirjas Paide Linnavolikogu määrusega kehtestatud sotsiaalhoolekandelise abi andmise korras.⁵ Üldjuhul makstakse toetust isikule, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Paide linn. Vältimatut sotsiaalabi antakse kõikidele abi vajavatele isikutele. Toetuse suuruse otsustab Paide Linnavolikogu oma otsusega.

Paide linna poolt makstavad toetused jagunevad toimetuleku soodustamiseks makstavateks toetusteks ja sissetulekust mittesõltuvateks toetusteks.

⁵ Paide Linnavolikogu määrus nr 17 Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord (vastu võetud 15.12.2016). RT IV, 27.12.2016, 7 <https://www.riigiteataja.ee/akt/427122016007>.

Toimetuleku soodustamiseks makstavad toetused on:

- õppetoetus (lasteaia vanema kaetava osa katmiseks; lapse huvitegevuses osalemise toetamiseks);
- toitlustustoetus (lasteaia ja üldhariduskoolis lapse või õpilase toitlustamise eest lapsevanema poolt makstava toiduraha katmiseks);
- täiendav sotsiaaltoetus (sotsiaalse erivajadusega, sissetuleku kaotanud, õnnetuse või mõne muu erakorralise asjaolu tõttu raskesse olukorda sattunud isikule või perekonnale).

Sissetulekust mittesõltuvad toetused on:

- sünnitoetus;
- esimest korda kooli mineva lapse toetus;
- bussisõidutoetus;
- statsionaarse õendusabi teenuse kulude hüvitamise toetus;
- puudega lapse hooldajatoetus⁶;
- erakorraline toetus (isiku või perekonna raskesse olukorda sattumine või erakorraliste ja põhjendatud kulutuste hüvitamiseks).

Tabel 3. Paide linna eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)

Toetuse nimetus	Toetuse määr (2016, eurodes)	Toetuse saajate arv aastas (2016)
Toimetuleku soodustamiseks makstavad toetused		
õppetoetus (a. lasteaia kohatasu; b. huvikooli õppemaks)	a. 60% ⁷ b. 50%	a. 82 b. 24
toitlustustoetus	50 või 100% lapsevanema makstavast summast	75 lasteaia 140 üldhariduskoolis
täiendav sotsiaaltoetus	piirmäärad vastavalt kululiigile	134
Sissetulekust mittesõltuvad toetused		
sünnitoetus	362 ⁸	132
esimest korda kooli mineva lapse toetus	100	83
bussisõidutoetus ⁹ (a. Paide linna piires sõitvale mittetöötavale riikliku pensioni saavale isikule; b. väljaspool Paide linna sõitmiseks, kes on suunatud põhiharidust omandama õpilaskoduga kooli)	a. 80% kuni kaheksa sõidupileti maksumusest b. 100% sõidupiletite maksumusest	a. 32 b. 5

⁶ Kulud hüvitatakse riigieelarvest. Käsitletakse peatüki 1.2.5 all.

⁷ 1. septembrist 2017 on nende perede lapsed, kust korraga käib lasteaia kaks või enam last kohamaksust vabastatud.

⁸ 2017. aastal kokku 400 eurot.

⁹ Siinkohal on toodud toetuse määr nende isikute lõikes, kes said 2016 a. vastavat toetust. Toetus kohaldub veel: 1) Paide linna piires sõitmiseks nelja ja enama alaealise lapsega pere liikmele (80% kuni nelja sõidupileti maksumusest); 2) väljapoole Paide linna sõitmiseks Türi toimetulekukoolis õppivale õpilasele, kelle elukoht rahvastikuregistri järgselt on Paide linn, ja tema saatjale; erivajadusega isikule, kelle elukoht rahvastikuregistri järgselt on Paide linn ja kes on Sotsiaalkindlustusametiga kooskõlastatult suunatud Türi Päevakeskuse teenusele, ja tema saatjale (100% kuni kaheksa sõidupileti maksumusest).

Toetuse nimetus	Toetuse määr (2016, eurodes)	Toetuse saajate arv aastas (2016)
statsionaarse õendusabi teenuse kulude hüvitamise toetus	50% arvest	62
erakorraline toetus	kindel määr puudub	

Paide valla eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste maksmist reguleerib Paide Vallavolikogu määrus "Sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord".¹⁰ Toetusi on õigus saada elanikel, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Paide vald. Sissetulekust mittesõltuvate suurused kinnitab üldjuhul Paide Vallavolikogu. Paide valla on veel eraldi hoolekandeesutusse paigutamise kord¹¹ ja koduteenuse osutamise tingimused ja kord.¹²

Perekonna sissetulekust sõltuvad toetused on:

- ühekordne toetus (põhjendatud raske majandusliku olukorra puhul);
- toimetulekutoetus¹³;
- vajaduspõhine peretoetus¹⁴.

Sissetulekust mittesõltuvad toetused on:

- sünnitoetus;
- matusetootus;
- esmakordselt koolimineva lapse toetus;
- jõulupakid;
- vältimatu sotsiaalabi.

Tabel 4. Paide valla eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)

Toetuse nimetus	Toetuse määr (2016, eurodes)	Toetuse saajate arv aastas (2016)
Sissetulekust sõltuvad toetused		
ühekordne toetus	kindel määr puudub	29
Sissetulekust mittesõltuvad toetused		
sünnitoetus	400	28
matusetootus	200	24
esimest korda kooli mineva lapse toetus	150	14
jõulupakid (a. eakad; b. koolieelikud)	kindel määr puudub	a. 356 b. 141
vältimatu sotsiaalabi	kindel määr puudub	0

Roosna-Alliku valla eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste taotlemist, määramist ja maksmist reguleerib Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus "Sotsiaaltoetuste maksmise

¹⁰ Paide Vallavolikogu määrus nr 7 Sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord (vastu võetud 31.03.2016). RT IV, 8.04.2016, 6 <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016006>.

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/424032016078>

¹² <https://www.riigiteataja.ee/akt/409032016034>

¹³ Kulud hüvitatakse riigieelarvest. Käsitletakse peatüki 1.2.5 all.

¹⁴ *Ibid.*

kord”.¹⁵ Toetusi on õigus taotleda isikul, kes on Roosna-Alliku valla elanik, v.a kui tegemist on alaealise lapse eestkostja või perekonnas hooldajaga ning laps on Roosna-Alliku valla elanik või ta on matuse korraldaja ja surnu on Roosna-Alliku valla elanik.

Roosna-Alliku valla eelarvest makstavad toetused jagunevad perekonna sissetulekust mittesõltuvateks toetusteks ja perekonna sissetulekust sõltuvateks toetusteks.

Perekonna sissetulekust sõltuvad toetused on:

- ühekordne sotsiaaltoetus (majanduslikult vähekindlustatud isikutele, perekondadele hädavajalike kulutuste osaliseks katmiseks);
- vältimatu sotsiaalabi toetus (ootamatult sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse, puuduse või õnnetusjuhtumi tõttu sattunud isikutele);
- hoolekandeteenustel oleva isiku toetus.

Perekonna sissetulekust mittesõltuvad toetused on:

- sünnitoetus;
- matusetootus;
- kooliminekuotus;
- huvitegevuses osalemise õppe- või ringitasu toetus;
- laste ja eakate ning puudega isikute jõulupakid.

Tabel 5. Roosna-Alliku valla eelarvest rahastatavate sotsiaaltoetuste määrad ja saajate arv (2016)

Toetuse nimetus	Toetuse määr (2016, eurodes)	Toetuse saajate arv aastas (2016)
Sissetulekust sõltuvad toetused		
ühekordne sotsiaaltoetus	Üldjuhul kuni 50% isiku enda poolt tasutavast summast (ei ületa üldjuhul 40% riigis kehtestatud palga alammäärast)	19
vältimatu sotsiaalabi toetus	kindel määr puudub	0
hoolekandeteenustel oleva isiku toetus	kindel määr puudub	7
Sissetulekust mittesõltuvad toetused		
sünnitoetus	300	11
matusetootus	100	12
kooliminekuotus	65	6
huvitegevuses osalemise õppe- või ringitasu toetus	50% õppetasust või ringitasust, kuid mitte rohkem kui 45 eurot kuus	6
laste ja eakate ning puudega isikute jõulupakid	määrata kinnitab vallavalitsus oma korraldusega	andmed puuduvad

¹⁵ Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 19 Sotsiaaltoetuste maksmise kord (vastu võetud 20.12.2012). RT IV, 5.05.2017, 34 <https://www.riigiteataja.ee/akt/405052017034?leiaKehtiv>.

Roosna-Alliku vallal on veel mitmeid sotsiaalvaldkonna tööd reguleerivaid õigusakte:

- Sotsiaaleluruumide üürile andmise ja kasutamise kord¹⁶;
- Roosna-Alliku valla omandis olevate eluruumide kasutamise kord¹⁷;
- Hoolduse seadmise, hooldaja määramise, hooldajatoetuse maksmise tingimused ja kord¹⁸;
- Koduteenuste osutamise kord¹⁹;
- Eluruumide üüri piirmäära kehtestamine²⁰;
- Raske või sügava puudega lapsele tugiisikuteenuse osutamise kord²¹;
- Lapsevanema osalus Roosna-Alliku valla koolieelsete lasteasutuste muude kulude katmisel²².

Lähtudes sotsiaaltoetuste ja -teenuste maksmise korrast on Paide linna elanikel täiendavalt (võrreldes Roosna-Alliku ja Paide vallaga) võimalik saada õppetoetust lasteaia osalustasu maksmiseks, toitlustustoetust, bussisõidutoetust ja statsionaarse õendusabi kulude hüvitamise toetust. Roosna-Alliku vallas on aga toimetulekutoetust saavate perede lapsed lasteaia osalustasust vabastatud. Samuti on osalustasust vabastatud kolmas ja iga järgmine laps, kui perest käib samaaegselt lasteaias vähemalt kolm last.²³ Roosna-Alliku vald katab õpilaste toitlustuskulud vallale riigieelarvest koolilõuna kuludeks määratud sihtotstarbelise eraldise arvelt. Paide valla ja Roosna-Alliku valla registris olevate üldhariduskoolide õpilased saavad kooli ja tagasi tasuta sõita. Teatud tingimustel hüvitatakse perele ka isikliku sõiduauto kasutamise kulu. Samuti võidakse erijuhtudel hüvitada sõidukulud ka väljaspool valda õppivatele õpilastele.²⁴ Korra järgi maksab Roosna-Alliku vald lisaks hoolekandeteenusel oleva isiku toetust. Teised omavalitsused käistlevad seda aga osaliselt omavalitsuse eelarvest rahastatava teenusena.

Paide linn, erinevalt Roosna-Allikust ja Paide vallast ei maksa **matusetootust**. Toetust matuse korraldamiseks on võimalik saada täiendava sotsiaaltoetusena sõltuvalt taotleja sissetulekust. Paide vald ja Roosna-Alliku vald maksavad matusetootust samadel põhimõtetel. Alates 2018. aastast taastatakse riiklik matusetootus.

Laste huvitegevuses osalemist toetavad kõik kolm omavalitsust. Paide linn ja Roosna-Alliku vald käsitlevad vastavat toetust sotsiaaltoetusena. Kehtiv toetusmäär on mõlemas vallas 50% lapsevanema poolt teenuse eest makstavast tasust. Paide linnas on toetuse saamine sissetulekust sõltuv ja Roosna-Alliku vallas mittesõltuv. Paide linnas on nimetatud toetusele õigus perekonnal, kelle pere netosissetulek ühe

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016072?leiaKehtiv>

¹⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/410122013056>

¹⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016076?leiaKehtiv>

¹⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016075?leiaKehtiv>

²⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/409102012040>

²¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016078?leiaKehtiv>

²² <https://www.riigiteataja.ee/akt/429122016038>

²³ Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 17 Lapsevanema osalus Roosna-Alliku valla koolieelsete lasteasutuste muude kulude katmisel (vastu võetud 26.11.2015). RT IV, 29.12.2016, 38 <https://www.riigiteataja.ee/akt/429122016038?leiaKehtiv>

²⁴ Paide Vallavolikogu määrus nr 12 Õpilaste sõidusoodustuse määramise ja maksmise kord (vastu võetud 28.03.2013). RT IV, 5.04.2013, 27 <https://www.riigiteataja.ee/akt/405042013027>; Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 18 Õpilaste sõidusoodustuse määramise ja maksmise kord (vastu võetud 27.06.2013). RT IV, 12.07.2013, 27 <https://www.riigiteataja.ee/akt/412072013027>

pereliikme kohta jääb alla linnavolikogu kehtestatud madala sissetuleku piiri. Roosna-Alliku vald maksab toetust kõigile valla lastele 50% õppetasust või ringitasust, kuid mitte rohkem kui 45 eurot kuus. Ringitasu maksmist toetatakse kui ringitasu ületab 6,5 eurot kuus. Toetatakse ühe huvialakooli õppetasu või ühe huvialaringi tasu maksmist. Paide linn maksab kolme ja enama lapsega perele lapse huvihariduses osalemiseks kuni 20 eurot kuus.²⁵ Paide valla lastele Paide valla eelarvest huvihariduse teenuse toetamist reguleerib eraldi kord²⁶ ja toetust makstakse 70% ulatuses õppekoha maksimumusest.

Jõulupakke eakatele ja lastele teevad Roosna-Alliku vald ja Paide vald. Roosna-Alliku vallas on laste jõulupakkide saamise õigus rahvastikuregistri järgi valda registreeritud 0-17 (k.a) aastastel lastel. Paide vallas tehakse jõulupakke vaid eelkooliealistele lastele. Eakatele tehakse mõlemas vallas jõulupakke alates 65- eluaastast.

Kõigis kolmes vallas makstakse täiendavat sotsiaaltoetust (ka ühekordne toetus) ja erakorralist toetust (ka vältimatu sotsiaalabi) ning sünnitoetust ja kooliminekuetoetust. Roosna-Alliku vald ainsana on vältimatu sotsiaalabi sidunud isiku sissetulekuga. Paide linn maksab erakorralist toetust ja ühekordset toetust ning käsitleb vältimatut sotsiaalabi teenusena.

Roosna-Alliku vald maksab **ühekordset sotsiaaltoetust** majanduslikult vähekindlustatud isikutele ja perekondadele. Majanduslikult vähekindlustatud perekonnaks loetakse isikut või perekonda, kelle kolme viimase kuu sissetulek esimese pereliikme kohta on väiksem kui 60% ning iga järgneva pereliikme kohta 40% Eesti Vabariigi kehtestatud palga alammäärast. Paide linnas on toetuse määramise aluseks leibkonna netosissetulek, mis jääb pärast eluasemekulude tasumist alla riiklikult kehtestatud toimetulekupiiri kahekordset määra. Paide valla sotsiaaltoetuste kord midagi täpsemalt ei sätesta. Kokku on lepitud, et toetatakse kuni 150 eurot aastas ja lähtutakse konkreetsest juhtumist (sotsiaalkomisjon teeb vallavalitsusele vastava ettepaneku). Roosna-Alliku valla sotsiaaltoetuste korra kohaselt ei ületa ühekordne sotsiaaltoetus üldjuhul 40% riigis kehtestatud palga alammäära ja määratakse ühele isikule või perekonnale maksimaalselt kaks korda aastas. Paide linn on kehtestanud vastavalt kululiigile toetuse piirmäärad ühele taotlejale kalendriaastas. Paide vallas määratakse täiendavat sotsiaaltoetust üldjuhul üks kord aastas, põhjendatud juhtudel rohkem.

Roosna-Alliku vallas makstakse **sünnitoetust** kui lapse mõlemad vanemad või üksikvanem on rahvastikuregistri andmetel Roosna-Alliku valla elaniku(d) enne lapse sündi. Paide linn ja Paide vald on seadnud tingimuseks, et üks vanematest peab olema registreeritud vastavasse omavalitsusse vähemalt kuus kuud enne lapse sündi. Samuti peab lapse elukohaks saama vastav omavalitsus. Kõik kolm omavalitsust maksavad sünnitoetust kahes võrdses osas. Roosna-Alliku vald maksab esimese osa pärast sünni registreerimist, Paide linn kolme kuu jooksul pärast sünni registreerimist, Paide vallas tuleb taotlus esitada kuue kuu jooksul lapse sünni

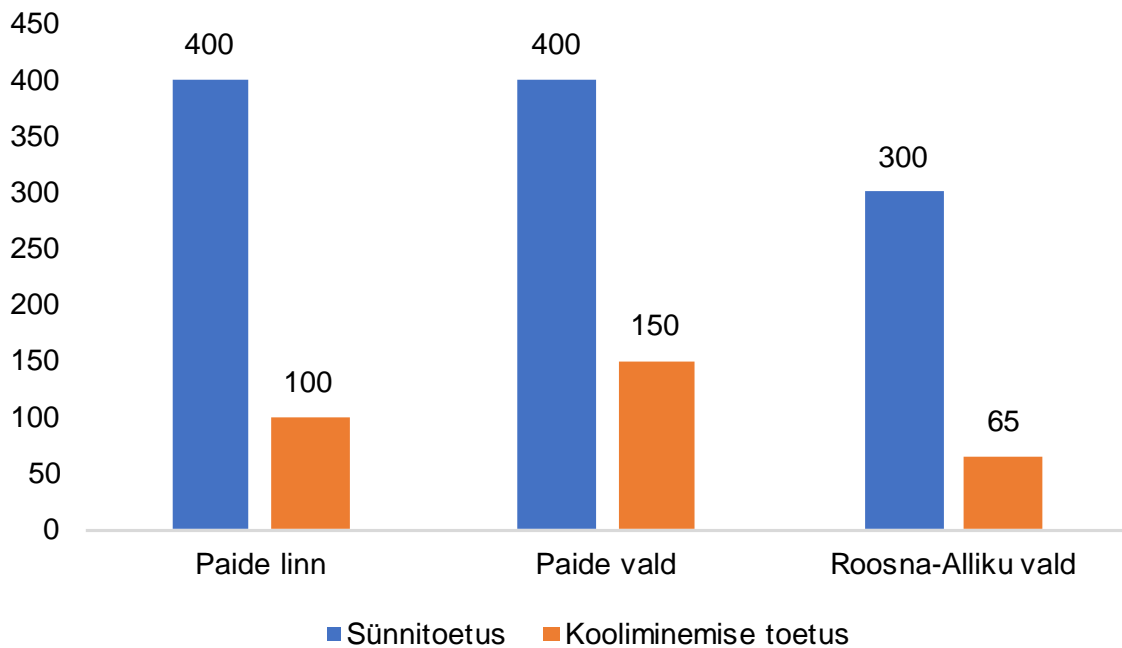
²⁵ Paide Linnavolikogu määrus nr 16 Kolme ja enamalapseliste perede laste huvihariduse toetamise kord (vastu võetud 18.09.2014). RT IV, 25.09.2014, 20 <https://www.riigiteataja.ee/akt/425092014020>

²⁶ Paide Vallavolikogu määrus nr 17 Paide valla eelarvest Paide valla lastele huvihariduse teenuse toetamise kord (vastu võetud 30.05.2013). RT IV, 23.07.2013, 1 <https://www.riigiteataja.ee/akt/423072013001>.

registreerimisest alates. Roosna-Alliku maksab teise osa lapse aastaseks saamisel tingimusel, et mõlemad vanemad või üksikvanem on olnud aasta jooksul valla elanikud. Paide linn maksab teise osa kolme kuu jooksul lapse ühe aasta ja kuue kuu vanuseks saamisest alates. Paide vallas tuleb teise osa saamiseks esitada avaldus kuue kuu jooksul lapse aastaseks saamisest. Mõlemas vallas on eelduseks, et lapse ja vanema, kellele toetust maksti registreeritud elukoht on olnud katkematult nimetatud omavalitsus.

Kooliminekuetoetuse maksmise tingimuseks on kõigis nimetatud valdades asjaolu, et lapse ja taotleja rahvastikuregistri järgne elukoht on vastavas omavalitsuses. Paide linn on lisatingimusena seadnud selle, et laps on asunud õppima Paide linna üldhariduskooli või väljaspool Paide linna asuvasse hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud kooli esimesse klassi.

Paide linna ja Paide valla sünnitoetuse määr on 2017. aastal võrdne, Roosna-Alliku vallas 100 eurot madalam (vt joonis 5). Kõige suuremat kooliminekuetoetust maksab Paide vald ja väikseimat Roosna-Alliku vald (vahe 65 eurot).

Joonis 5. Sünni- ja koolimineku toetuse määrad Paide linnas, Paide vallas ja Roosna-Alliku vallas (2017)

Kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatavatele sotsiaaltoetustele kulub mõistetavalt kõige rohkem Paide linnal (2016 a. u 60 000 eurot) ja kõige vähem Roosna-Alliku vallal (2016 a. u 6000²⁷), Paide vallas u 19 000. Inimese kohta (võttes aluseks Rahvastikuregistri järgse elanike arvu seisuga 1.01.2017) kulub sotsiaaltoetustele aga kõige rohkem Paide vallal (11 eurot), Paide linnal seitse eurot inimese kohta ja Roosna-Alliku vallal viis eurot.

²⁷ Arvestusest on välja jäetud hoolekandeteenusel oleva isiku toetuse kulud, sest teised omavalitsused käsitlevad seda teenusena.

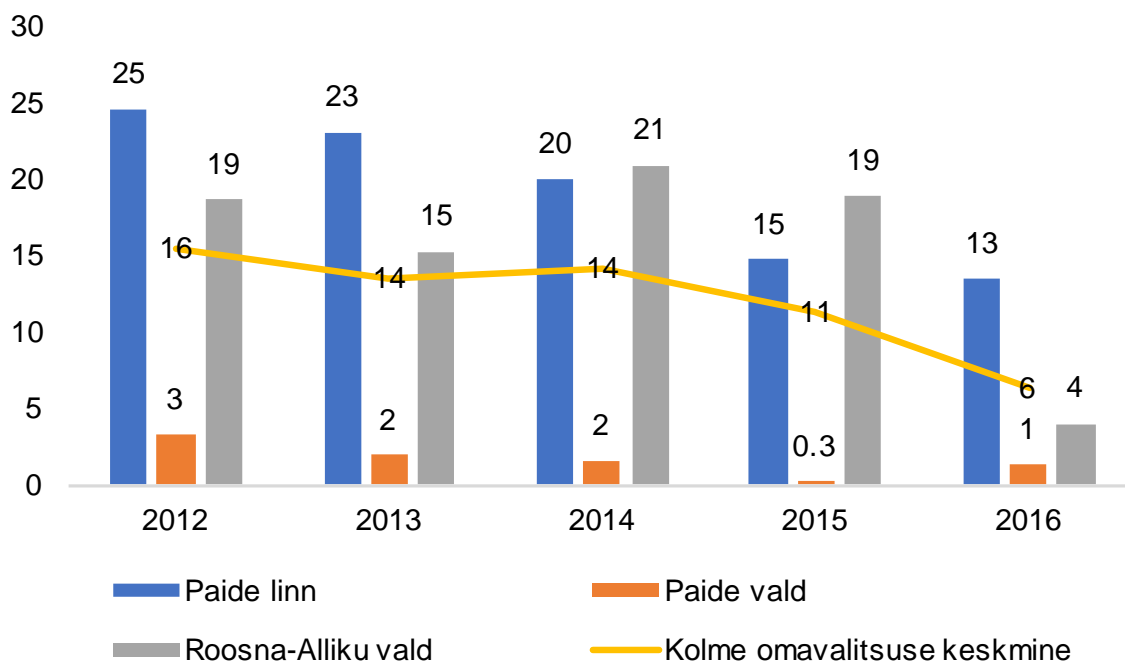
Tabel 6. Toetuse kulud kokku aastas omavalitsuste lõikes (2016)

Toetuse nimetus	Toetuse kulu kokku aastas 2016 (Paide linn)	Toetuse kulu kokku aastas 2016 (Paide vald)	Toetuse kulu kokku aastas 2016 (Roosna-Alliku vald)
õppetoetus (lasteaia kohatasu)	1567,34		
õppetoetus (huvikoolis osalemine)/huvitegevuses osalemise õppe või ringitasu toetus	210,61		400,83
toitlustustoetus	2740,74		
täiendav sotsiaaltoetus/ühekordne toetus	11 961,79	4548,31	2090
sünnitoetus	25 051	5600	1650
esimest korda kooli mineva lapse toetus	8300	2100	390
bussisõidutoetus	448,82		
statsionaarse õendusabi teenuse kulude hüvitamise toetus	7589,49		
erakorraline toetus/vältimatu sotsiaalabi	teenus	0	0
matusetootus		4800	1200
jõulupakid		1054,54 (lapsed) ja 1127,02 (eakad)	andmed puuduvad
KOKKU	57 869,79	19 229,87	5730,83

1.2.4 Kohaliku omavalitsuse makstavad riigieelarvest rahastatavad toetused

Toimetulekutoetus ja vajaduspõhine peretoetus kuuluvad sotsiaalhoolekande seaduse järgi riigi poolt korraldatava abi alla. Vastavad kulud kaetakse riigieelarvest, toetust maksab aga välja kohalik omavalitsus. Riigieelarvest rahastatakse ka kohaliku omavalitsuse makstavat puudega lapse hooldajatoetust.

Paide linnas sai 2016. aastal toimetulekutoetust kokku 95 isikut, Roosna-Alliku vallas kuus ja Paide vallas neli isikut (vt joonis 4). 12 korda sai toimetulekutoetust Paide linnas 19 isikut, Paide vallas üks ja Roosna-Allikul mitte keegi. Toimetulekutoetus elaniku kohta oli Paide linnas 13 eurot, Roosna-Alliku vallas neli eurot ja Paide vallas üks euro, Järva maakonnas keskmiselt 14,45 eurot (vt joonis 6). Eluasemekulude piirmäärad toimetulekutoetuse taotlemiseks kehtestatakse kohaliku omavalitsuse volikogu poolt.

Joonis 6. Toimetulekutoetused elaniku kohta (eurodes). (Allikas: Statistikaamet)

Vajaduspõhist peretoetust said Paide linnas kokku 93 isikut, Paide vallas 14 ja Roosna-Alliku vallas üks (vt tabel 7). Puudega lapse hooldajatoetust maksti 10 Paide linna elanikule.

Tabel 7. KOV makstavad riigieelarvest rahastatavad toetused

Toetuse nimetus	Toetuse saajate arv 2016 (Paide linn)	Toetuse saajate arv 2016 (Paide vald)	Toetuse saajate arv 2016 (Roosna-Alliku vald)
toimetulekutoetus	95	6	4
vajaduspõhine peretoetus	93	14	1
puudega lapse hooldajatoetus	10	0	0

1.2.5 Kohaliku omavalitsuse osutatavad ja korraldatavad sotsiaalteenused

Paide linna poolt osutatavate ja korraldatavate sotsiaalteenuste taotlemise ja osutamise tingimused on kirjas juba eelpool mainitud sotsiaalhoolekandelse abi andmise korras.²⁸ Üldjuhul osutatakse teenust isikule, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Paide linn. Turvakoduteenust ja varjupaiga teenust osutatakse kõikidele teenust vajavatele isikutele. Teenused on üldjuhul tasulised, v.a isikutele, kelle sissetulek ühe pereliikme kohta on võrdne või jääb alla Vabariigi Valitsuse kehtestatud kahekordsest toimetulekupiirist. Teenuste hinnad kinnitab Paide Linnavalitsus.

²⁸ Paide Linnavalikogu määrus nr 17 Sotsiaalhoolekandelse abi andmise kord (vastu võetud 15.12.2016). RT IV, 27.12.2016, 7 <https://www.riigiteataja.ee/akt/427122016007>.

Paide linna osutatavad ja korraldavad sotsiaalteenused jagunevad ametiasutuse osutatavateks ja korraldatavateks teenusteks ning Paide Sotsiaaltöökeskuse osutatavateks ja korraldatavateks teenusteks. Esimeste puhul sõlmib kohalik omavalitsus mõne teise teenusepakujaga halduslepingu.

Esimese kategooria alla kuuluvad väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus, eluruumi tagamise teenus, võlanõustamisteenus ja vältimatu sotsiaalabi.

Paide Sotsiaaltöökeskus osutab järgmisi määruses nimetatud teenuseid:

- koduteenus;
- tugiisikuteenus;
- isikliku abistaja teenus;
- täisealise isiku hoolduse teenus;
- asenduskoduteenus²⁹;
- varjupaigateenus;
- turvakoduteenus;
- sotsiaaltransporditeenus.

Sotsiaaltöökeskus³⁰ pakub veel psühholoogiteenust Paide linna munitsipaalkoolide ja -lasteasutuste lastele ja nende peredele, eakate päevakeskuse teenust, pesupesemise (2 eurot masinatäis) ja -kuivatamise teenust (1,5 eurot kord) ning dušiteenust (1,5 eurot kord).

Koduteenust, isikliku abistaja teenust, sotsiaaltranspordi teenust, sotsiaaleluruumi teenust ja väljaspool isiku kodu osutatavat üldhooldusteenust rahastatakse osaliselt kohaliku omavalitsuse eelarvest ja osa teenuse kulust katab klient ise. Koduteenuse ja isikliku abistaja teenuse hind kliendi jaoks on üks euro tund.³¹ Sotsiaaltransporditeenuse kasutamise eest tuleb kliendil tasuda 20 euro senti kilomeetri kohta. Linna piires on sotsiaaltransport tasuta. Teenuse osutamiseks on kaks autot.

Sotsiaalkorterite üürihind on üks euro/ruutmeeter, lisaks tuleb kliendil tasuda kommunaalkulude eest. Paide linnal on sotsiaaleluruumid Aiavilja 3 (43 korterit), Mündi 27, Põllu 18 ja Pärnu 9. Mündi 27 on renoveeritud, Aiavilja 13 on osaliselt renoveeritud ja ülejäänud kaks korterit vajaksid renoveerimist. 2017 a. alguse seisuga elas sotsiaalpindadel kokku 42 isikut.

Väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse maksumuse puhul lähtutakse põhimõttest, et teenuse saajal võib pärast üldhooldusteenuse eest tasumist isiklikuks kasutamiseks jääda kuni 10% igakuisest sissetulekust. 2016. aastal ostis Paide linn sisse kokku 31 hooldekodukohta (vt tabel 9).

Asenduskoduteenust rahastatakse nii KOV kui riigieelarvest. Varjupaigateenust ja turvakoduteenust rahastatakse täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvest. KOV

²⁹ Sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt riigi korraldatav abi.

³⁰ Paide Linnavolikogu määrus nr 18 Paide Sotsiaaltöökeskuse põhimäärus (vastu võetud 15.12.2016). RT IV, 27.12.2016, 6 <https://www.riigiteataja.ee/akt/427122016006>.

³¹ Siin ja edaspidi 2017 a. kehtiva hinnakirja hinnad.

korraldatav, kuid riigieelarvest rahastatav teenus on raske ja sügava puudega laste tugiisikuteenus.

Tabelis 8 on toodud teenuste saajate arv 2016. aastal kõigis kolmes omavalitsuses.

Tabel 8. KOV korraldatavate teenuste saajate arv 2016. aastal

Teenuse nimetus	Saajate arv 2016 (Paide linn)	Saajate arv 2016 (Paide vald)	Saajate arv 2016 (Roosna-Alliku vald)
väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus	31	6	7
eluruumi tagamise teenus/sotsiaaleluruumi teenus	50	4	17
võlanõustamisteenus	0	0	0
vältimatu sotsiaalabi	0	toetus	toetus
koduteenus	21	7	6
tugiisikuteenus	35	5	0
isikliku abistaja teenus	7	0	0
täisealise isiku hoolduse teenus	0	0	0
asenduskoduteenus	15	0	0
varjupaigategenus	12	0	0
turvakoduteenus	10	0	0
sotsiaaltransporditeenus	andmed puuduvad	andmed puuduvad	andmed puuduvad
lapsehoiuteenus raske ja sügava puudega lapsele	2	0	0

Paide valla korraldatavad sotsiaalteenused on:

- koduteenus (osutab kohalik omavalitsus, osaliselt KOV ja osaliselt kliendi rahastatav);
- väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus (sisseostetav teenus, osaliselt KOV rahastatav);
- täisealise isiku hooldus (sisseostetav teenus);
- tugiisikuteenus (sisseostetav teenus, riigi rahastatav);
- sotsiaaleluruumi teenus³² (osutab kohalik omavalitsus, osaliselt KOV ja osaliselt kliendi rahastatav)³³.

Koduteenuse hind kliendi jaoks on neli eurot tund.

Paide vald ostis 2016. aastal kokku sisse kuus hooldekodukohta (vt tabel 9).

Paide vallal on kuus sotsiaalkorterit ja Mäekülas asuv Pärna kinnistu. Hetkel on eluruumina kasutuses vaid viimane. Seal elab kokku neli inimest ja sealne üürihind on 20 eurosent ruutmeeter. Eluruum on renoveeritud.

³² Paide Vallavolikogu määrus nr 7 Sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord (vastu võetud 31.03.2016). RT IV, 8.04.2016, 6 <https://www.riigiteataja.ee/akt/408042016006>.

³³ *Ibid.*

Roosna-Alliku vallal eraldi sotsiaalteenuse osutamise korda ei ole. Elanikele osutatakse koduteenust. Teenuse eest tasub osaliselt kohalik omavalitsus ja osaliselt klient. Teenuse hind kliendi jaoks on 6,5 eurot/kuus.

Hooldekodukohti osteti 2016. aastal sisse kuus (vt tabel 9).

Roosna-Alliku vald eristab sotsiaaleluruume ja munitsipaalpindasid. Sotsiaaleluruume on kokku neli: Roosna-Allikul kolm ja Viisul üks. Munitsipaalorteritest kolm asuvad Roosna-Allikul ja kaks Viisul. Nii sotsiaal- kui munitsipaalruumide üürihind on 40 euro senti ruutmeeter. Sotsiaalpindadel elab kokku kaheksa isikut ja munitsipaalpindadel üheksa. Sotsiaalkorterid on kõik renoveeritud, munitsipaalorteritest vaid üks.

Omavalitsused ostavad enim hooldekodukohtasid sisse SA-lt Koeru Hooldekodu (vt tabel 9). Kolme peale kokku osteti 2016. aastal sisse 44 kohta. Suurimad kulud hooldekoduteenusele on Paide linnal – u 150 000 aastas, Roosna-Alliku vallal u 21 000 aastas ja Paide vallal u 18 000 aastas.

Tabel 9. Sisseostetud hooldekodukohtade arv 2016. aastal

Hooldekodukohta müüja	Sisseostetud hooldekodukohtade arv 2016 (Paide linn)	Sisseostetud hooldekodukohtade arv 2016 (Paide vald)	Sisseostetud hooldekodukohtade arv 2016 (Roosna-Alliku vald)
OÜ Häcke (Paide Pansionaat)	3	1	
Mulgi Häärber OÜ	3		2
SA Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus	1		
Vahtra Hooldemaja MTÜ	1		
Lääne-Nigula Vallavalitsus (Risti hooldekodu)	1		
SA Koeru Hooldekodu	13		3
MTÜ Lustivere Hooldekodu	5		
AS Lõuna-Eesti Hooldekeskus	1	1	
MTÜ Pajusi Valla Abikeskus	1		
Väätsa Vallavalitsus (Väätsa Eakatekodu)	1		
Ahula Sotsiaalne Varjupaik			1
Pandivere Pansion OÜ		3	1
OÜ Kagutuul (Ristipalo pensionaat)		1	
KOKKU	31	6	7

1.3 Koostööpartnerid piirkonnas

Eelpool mainitud Paide linna hallatav asutus Paide Sotsiaaltöökeskus on oluliseks partneriks ka riigile. Paide Sotsiaaltöökeskus pakub muuhulgas veel riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust, igapäevaelu toetamise teenust ja kahjude vähendamise teenust (madala läve teenus sõltlastele).

Teiseks oluliseks koostööpartneriks piirkonnas on MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskus, mis loodi 2004. aastal. Ühingu tegevuse eesmärk on sotsiaalsete probleemide lahendamisele kaasaaitamine läbi paindliku ja abivajajakeskse sotsiaalteenuste korraldamise. Ühing teeb erinevates projektides osalemise näol koostööd Eesti Töötukassaga, Sotsiaalkindlustusametiga ja erinevate kohalike omavalitsustega. Hetkel osutab ühing psühholoogilise nõustamise teenust nii lastele kui täiskasvanutele, võlanõustamist, tugiisikuteenust ja koolitusteenust (sh nii individuaalne kui grupisupervisioon, lisaks Töötukassa poolt finantseeritavat tööalase rehabilitatsiooni teenust.³⁴

Alates 1. septembrist 2016 tegutseb Paide linnas osana üleriigilisest võrgustikust Järvamaa Rajaleidja keskus, mis pakub maakonnas õppenõustamis- ja karjääriteenuseid. Keskuse esmane sihtgrupp on 1,5-26-aastased lapsed ja noored, kuid ka lapsevanemad, haridusasutuste töötajad ja teised. Keskuses pakutakse eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenust. Kõik teenused on tasuta. Keskuse juures tegutseb ka maakonna nõustamiskomisjon, mis annab soovitusi õppetööga seonduvates küsimustes.³⁵

SA Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus (KENK) pakub lastele ja noortele ning nendega tegelevatele inimestele teavitamis- ja nõustamisteenust, viib läbi uuringuid, programme ja koolitusi ning koordineerib piirkonna võrgustikutööd. Sihtasutus loodi 2000. aastal Järvamaa Omavalitsuste Liidu poolt.³⁶

Nõustamis- ja rehabilitatsiooniteenuseid vangist vabanenutele osutab Tallinna vangla Pärnu kriminaalhooldus osakonna Paide talitus. Paides asub ka Viru vangla III üksuse noorte kriminaalhoolduse Pärnu piirkonna esindus.³⁷

Ohvriabiteenust osutab Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi osakond (Järvamaa Ohvriabikeskus).³⁸

Vägivalda kogunud naised, kes vajavad tuge ja abi saavad pöörduda Järvamaa Naiste Tugikeskuse poole. Tugikeskus pakub tasuta ja vabatahtliku tööna esmast ja juhtumipõhist nõustamist. Kokkuleppel on võimalik saada ka õigusabi ja psühholoogilist nõustamist.³⁹

Olulisel kohal on ka AS Järvamaa Haigla poolt osutatavad teenused: rehabilitatsiooniteenus ja rehabilitatsiooniplaani koostamine, diabeedihaigete

³⁴ MTÜ Süda-Eesti Sotsiaaltöökeskus kodulehekülj. URL <http://www.sesok.ee/et>. Külastatud 06.06.2017.

³⁵ <http://www.rajaleidja.ee/jarvamaa/> (külastatud 11.06.2017)

³⁶ <https://www.entk.ee/sa-kesk-eesti-noorsootoeoe-keskus> (külastatud 11.06.2017)

³⁷ <http://www.vangla.ee/et/kriminaalhooldus/kriminaalhooldajate-kontaktandmed> (külastatud 11.06.2017)

³⁸ <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/ohvriabi-huvitis/ohvriabi-tootajate-kontaktandmed> (külastatud 11.06.2017)

³⁹ <http://www.jarvanaistetugi.ee/esileht/> (külastatud 11.06.2017)

nõustamine, perekool, noorte nõustamine (individuaalne nõustamine ja loengud seksuaalhariduse alal), sotsiaalpsühholoogiline meditsiiniline nõustamine.⁴⁰

Paides asuvad Töötukassa Järvamaa osakond ja Sotsiaalkindlustusameti Paide klienditeenindus.

Järvamaal elavaid puuetega inimesi ühendab Järvamaa Puuetega Inimeste Koda.⁴¹

Veebruaris 2017 käis esimest korda koos piirkonna sotsiaalvaldkonna inimesi koondav mõttekoda. Käesolevaks hetkeks on toimunud kolm ühist koosolekut, kus on räägitud valdkonna probleemidest, vajalikest teenustest ja arutatud käesoleva uuringuga seonduvat. Mõttekoja koosolekutele oodatakse osalema nii kohaliku omavalitsuse sotsiaalvaldkonna töötajaid, sh haridusasutuste tugispetsialistid, kui koostööpartnereid (Rajaleidja keskus, töötukassa, Järvamaa ohvriabikeskus jt).

1.4 Vahekokkuvõte

Paide linnal on üks kõikehõlmav sotsiaalhoolekandeline abi andmist reguleeriv kord. Paide vallas ja Roosna-Alliku vallas reguleerivad valdkonda mitmed erinevad õigusaktid. Toetussüsteem aga põhineb samadel alustel: toetused jagunevad vajaduspõhisteks/sissetulekutest sõltuvateks ja sissetulekutest mittesõltuvateks.

Paide linn käsitleb sotsiaaltoetustena ka õppetootust (lasteaia kohatasu tasumise toetamine ja lapse huvitegevuses osalemise toetamine), toitlustustoetust (lasteaia ja üldhariduskoolis õppijate koolitoidu toetamine) ja transporditoetust. Huvitegevuses osalemise toetamist näeb sotsiaalhoolekandeline abina ka Roosna-Alliku vald. Lasteaia kohatasu maksmist ja toitlustamist ning õpilaste transporti toetab ka Roosna-Alliku vald, kuid ei vaata seda kui sotsiaaltoetust. Paide vald toetab samuti õpilaste transporti.

Toetusliikide osas suuri erinevusi ei ole. Paide linn maksab statsionaarse õendusabi teenuse kulude hüvitamise toetust, teistel sellist toetust ei ole. Matusetootust maksavad Roosna-Alliku vald ja Paide vald, samuti teevad jõulupakke. Paide linn maksab toetust matuste korraldamiseks sissetulekust sõltuva täiendava toetusena (150 eurot). Roosna-Alliku vald maksab hoolekandeteenusel oleva isiku toetust, mida teised kaks omavalitsust näevad kui osaliselt omavalitsuse eelarvest rahastatavat teenust.

Roosna-Alliku vald on vältimatu sotsiaalabi andmise sidunud isiku sissetulekuga, teised omavalitsused mitte.

Tabelis 10 on toodud toetuste määrad omavalitsuste lõikes, millest nähtub, et erisusi on. Samuti on erisusi toetuste maksmise põhimõtetes.

⁴⁰ <http://jmh.ee> (külastatud 11.06.2017)

⁴¹ <http://www.jarvakoda.ee> (külastatud 11.06.2017)

Tabel 10. Toetuste määrad 2017 omavalistuste lõikes

Toetuse nimetus	Toetuse määr 2017 (Paide linn)	Toetuse määr 2017 (Paide vald)	Toetuse määr 2017 (Roosna-Alliku vald)
lapsevanema poolt lasteaias vanema kaetava osa maksmise toetamine	60% kohatasust; toetusele on õigus perekonnal, kelle netosissetulek ühe pereliikme kohta jääb alla linnavolikogu kehtestatud madala sissetuleku piiri; alates 2017 a. sügisest on kohatasu maksmisest vabastatud teine ja iga järgnev laps, kui perest käib samaaegselt lasteaias vähemalt kaks last	-	osalustasust on vabastatud toimetulekutoetust saavate perede lapsed ning kolmas ja iga järgmine laps, kui perest käib samaaegselt lasteaias vähemalt kolm last*
huvikoolis osalemise toetamine	50% lapsevanema poolt teenuse eest makstavast tasust; toetusele on õigus perekonnal, kelle netosissetulek ühe pereliikme kohta jääb alla linnavolikogu kehtestatud madala sissetuleku piiri; kolme ja enama lapsega perele lapse huvihariduses osalemiseks kuni 20 eurot kuus	70% ulatuses õppekoha maksumusest*	50% õppetasust või ringitasust, kuid mitte rohkem kui 45 eurot kuus
toitlustustoetus	100% lapsevanema poolt makstavast summast, kui perekonna netosissetulek ühe pereliikme kohta jääb rohkem kui 20 eurot alla volikogu kehtestatud madala sissetuleku piiri; 50% lapsevanema makstavast summast, kui netosissetulek ühe pereliikme kohta jääb kuni 20 eurot alla volikogu kehtestatud madala sissetuleku piiri	-	vald katab kulud täiel määral*
täiendav sotsiaaltoetus	toetuse piirmäärad ühele taotlejale kalendriaastas kululiikide lõikes; toetuse määramise aluseks leibkonna netosissetulek, mis pärast eluasemekulude maha arvamist jääb alla riiklikult kehtestatud toimetulekupiiri	üldjuhul üks kord aastas	üldjuhul ei ületa 40% riigis kehtestatud palga alammäära suurust ja määratakse ühele isikule või perekonnale maksimaalselt kuni kaks korda aastas; toetust makstakse isikule või perekonnale, kelle kolme viimase kuu netosissetulek esimese pereliikme kohta on väiksem kui 60% ning iga järgneva pereliikme kohta 40% Eesti Vabariigi kehtestatud palga alammäära
sünnitoetus	400	400	300

Toetuse nimetus	Toetuse määr 2017 (Paide linn)	Toetuse määr 2017 (Paide vald)	Toetuse määr 2017 (Roosna-Alliku vald)
esimest korda kooli mineva lapse toetus	100	150	65
bussisõidutoetus	<ul style="list-style-type: none"> • Paide linna piires sõitvale mittetöötavale riiklikku pensioni saavale isikule 80% kuni kaheksa sõidupileti maksumusest; • Paide linna piires sõitmiseks nelja ja enama alaealise lapsega pere igale liikmele 80% kuni nelja sõidupileti maksumusest; • väljaspool Paide linna sõitmiseks isikule, kes on suunatud põhiharidust omandama õpilaskoduga kooli) 100% sõidupiletite maksumusest; • väljapoole Paide linna sõitmiseks Türi toimetulekukoolis õppivale õpilasele, kelle elukoht rahvastikuregistri järgselt on Paide linn, ja tema saatjale igal isikul 100% kuni kaheksa sõidupileti maksumusest; • erivajadusega isikule, kelle elukoht rahvastikuregistri järgselt on Paide linn ja kes on Sotsiaalkindlustusametiga kooskõlastatult suunatud Türi Päevakeskuse teenusele, ja tema saatjale igal isikul 100% kuni kaheksa sõidupileti maksumusest. 	valla registris olevate üldhariduskoolide õpilased saavad sõita kooli ja tagasi tasuta*	valla registris olevate üldhariduskoolide õpilased saavad sõita kooli ja tagasi tasuta*
stационаarse õendusabi teenuse kulude hüvitamise toetus	50% isiku poolt tasutud teenuse maksumusest	-	-
erakorraline toetus/vältimatu sotsiaalabi	kindel määr puudub (sissetulekust mittesõltuv)**	kindel määr puudub (sissetulekust mittesõltuv)	kindel määr puudub (sissetulekust sõltuv)
matusetootus	sõltuvalt sissetulekust 150 eurot täiendava sotsiaaltoetusena	200	100
jõulupakid	-	kindel määr puudub; eakatele alates 65- eluaastast ja koolieelikutele	kindel määr puudub; lastele 0-17, eakatele ja puuetega inimestele

* ei käsitleta sotsiaaltoetusena

** käsitletakse teenusena

Lisaks määradele on erinevad ka sotsiaaleluruumide üürihinnad ja pakutavate koduteenuste hind.

2. Pakutavate sotsiaalteenuste ja -toetuste kättesaadavus ning kvaliteet

2.1 Veebiküsitluse ja seminari tulemused

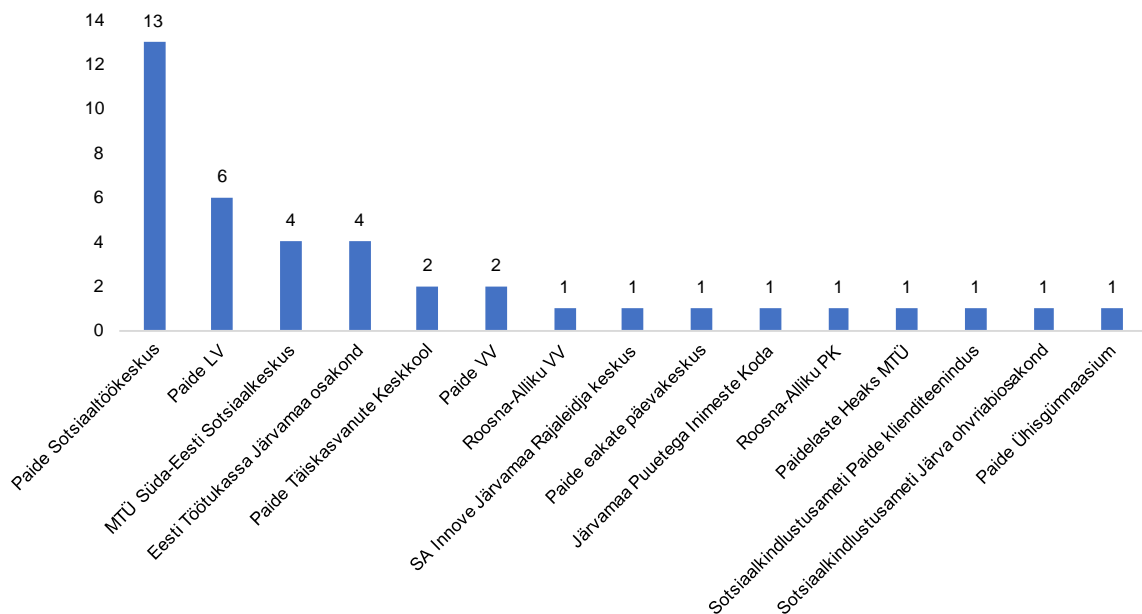
Küsitlus koostati lähtudes eesmärgist kaardistada piirkonna (Paide linn, Paide vald ja Roosna-Alliku vald) sotsiaalvaldkonna hetkeolukord ja saada sisendit valdkonna arengueesmärkide ning nende elluviimiseks vajalike tegevuste sõnastamiseks. Küsimustiku kokku panemisse kaasati ka valdkonna spetsialiste – küsimusi arutati 11. mail 2017 Paides toimunud sotsiaali mõttekojas (vt Lisa 1).

Küsitlus viidi läbi online keskkonnas *Survey Monkey*. Küsitlusvorm oli avatud perioodil 16-28.05 ja 30.05-4.06. Küsitlustulemusi arutati 30. mail 2017 Paides toimunud seminaril, kus otsustati küsitlusele vastamise tähtaega mõne päeva võrra pikendada. Põhjuseks asjaolu, et osad kohal viibinud inimesed ei olnud küsitluskutset kätte saanud või ei jõudnud vastata, lisaks tehti kohapeal ettepanek saata kutse veel mõnele inimesele. Kokku vastas küsitlusele 40 inimest (perioodil 30.05-4.06 kuus inimest, üldisi järeldusi lisandunud vastused ei mõjutanud). Küsitluskutse saadeti 46 valdkonnas töötavale ja kliendiga otseselt kokku puutuvale spetsialistile ning kaheksale organisatsiooni üldisele e-posti aadressile. Lisaks paluti asutuste juhtidel küsitluskutse ka oma alluvatele, keda isikuliselt saajate seas ei olnud, edasi saata. Küsitlusele vastasid organisatsiooniti Paide Sotsiaaltöökeskus, kohalikud omavalitsused, MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskus, Töötukassa, Paide Täiskasvanute Keskkool, Rajaleidja, Paide eakate päevakeskus, Järvamaa Puuetega Inimeste Koda, Paidelaste Heaks MTÜ, Sotsiaalkindlustusamet ja Paide Ühisgümnaasium. Küsitluskutse saanutest jätsid vastamata Politsei- ja Piirivalveamet, AS Järvamaa Haigla, Paide Avatud Noortekeskus, Paide Lasteaed, Paide Sookure Lasteaed, Paide Gümnaasium, MTÜ Vanem Vend Vanem Õde, MTÜ Me Hoolime Sinust ja OÜ Häcke.

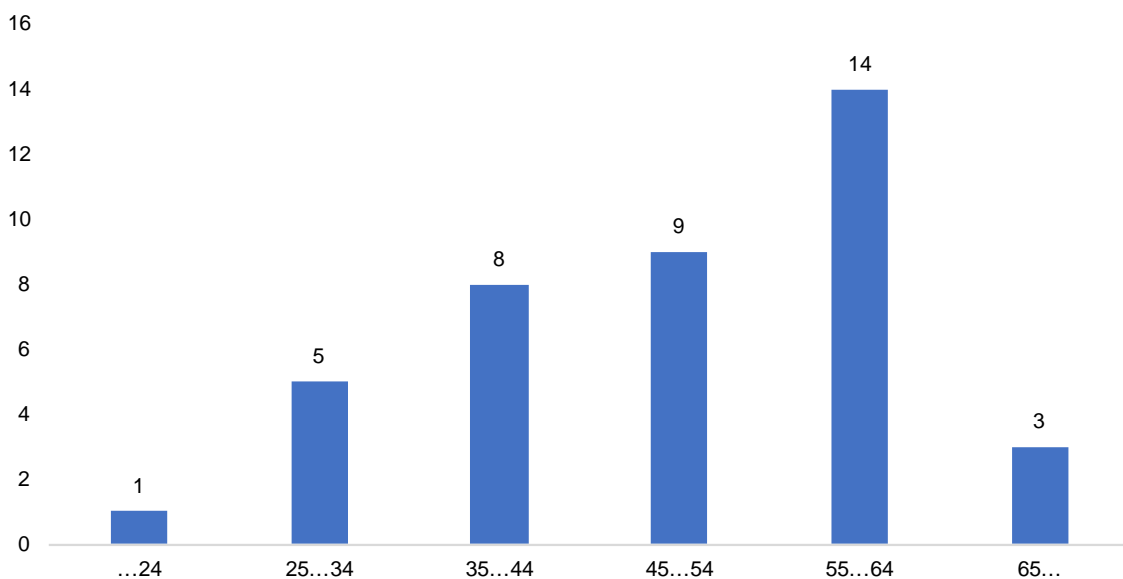
Küsitletavatel paluti vastata lähtudes sihtrühma(de)st, kellega nad igapäevaselt töötavad.

2.1.1 Vastanute tausta kirjeldus

Kõige rohkem vastanuid oli Paide Sotsiaaltöökeskusest (13), järgnesid Paide Linnavalitsus (kuus), MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskus ja Eesti Töötukassa Järvamaa osakond (kummastki neli) (vt joonis 7). Mõningate eranditega olid vastanud oma ametikohalt spetsialistid (sotsiaaltöötajad, lastekaitsetöötajad, tegevusjuhendajad, logopeedid jt.). Vastanute vanuseline jaotus on toodud joonisel 8. Vastanutest ligikaudu 34% olid vanuserühmas 55-64, järgnesid vanuserühmad 45-54 ja 35-44. Nooremaid vastanuid (kuni 34-aastased) oli vaid kuus. Mõneti viitab see töötajaskonna vananemisele.

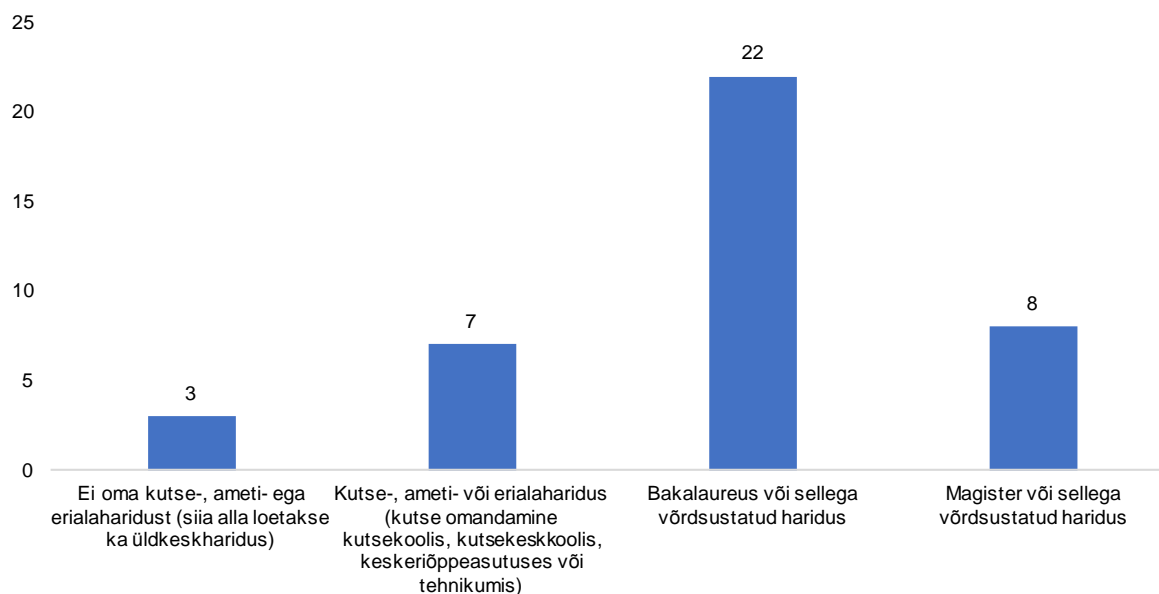

Joonis 7. Vastanud organisatsiooni/asutuse lõikes

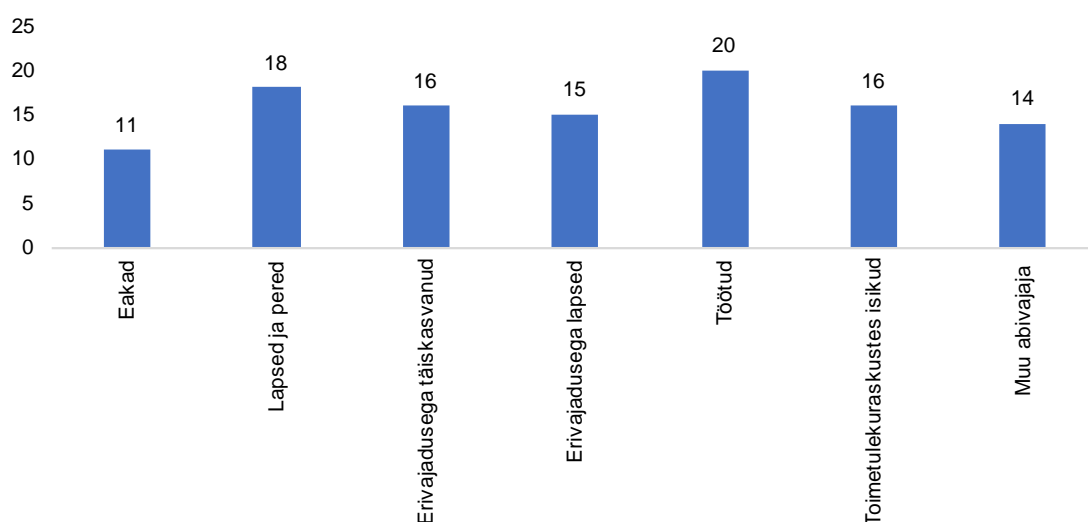
Joonis 8. Vastanute vanus

Vastanute seas olid selges ülekaalus kõrgharidusega inimesed. Vastanutest rohkem kui pooled omavad bakalaureuse kraadi või sellega võrdsustatud haridust. Kutse-, ameti- või erialaharidust omavad seitse ja ei kutse-, ameti- ega erialaharidust ei oma vaid üks vastanutest. Enamus vastanutest on omandanud eriala, millel töötatakse – peamiselt sotsiaaltöö ja lastekaitse, sekka sotsiaalpedagoogikat, psühholoogiat. Hetkel õpib statsionaarses õppes või avatud ülikoolis kuus vastanut – neli sotsiaaltööd (BA või MA) ja kaks sotsiaalpedagoogikat-lastekaitset.

Joonis 9. Vastanute haridustase

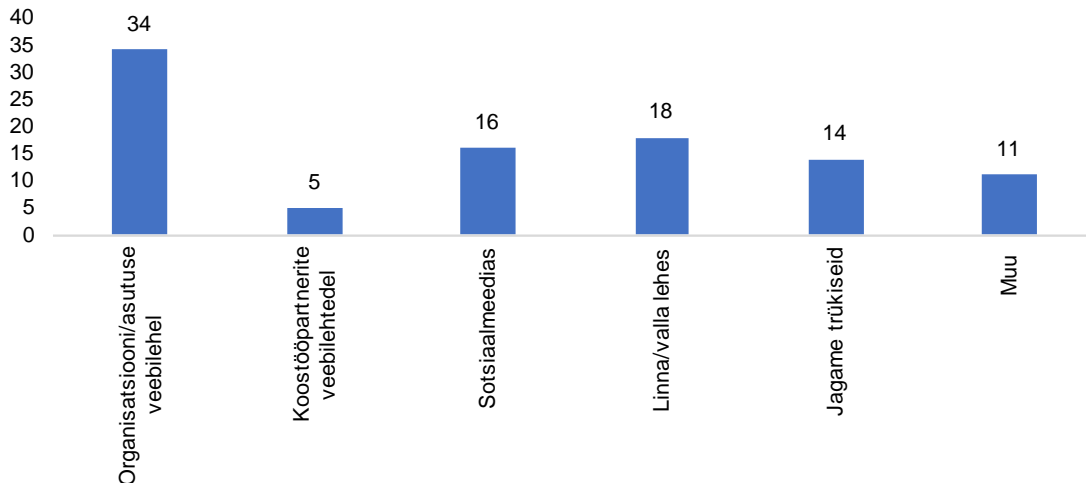
Kõige suurem osa vastanutest (üle 50%) on märkinud peamise sihtrühmana töötud, järgnevad lapsed ja pered (46%). Kõige vähem on sihtrühmana märgitud eakaid (29%). Muu abivajaja all nimetati kõige sagedamini kinnipidamisasutusest vabanenuid ja sõltlasi, uimastitarvitajaid. Vaadates individuaalseid vastuseid selgub, et enamus vastanutest on spetsialiseerunud ühele-kahele sihtrühmale (vastavalt 11 ja 13 vastanut). Spetsialiseerumist eeldavad sihtrühmad on nt lapsed ja pered, töötud. Vastanutest kuus on märkinud sihtrühmadena kõik pakutud variandid – valdavalt on tegemist koordinaatorite, juhatajatega või sotsiaaltöötajatega.

Joonis 10. Peamised sihtrühmad, kellega igapäevaselt töötatakse

Infot oma organisatsiooni/asutuse poolt pakutavate sotsiaalteenuste kohta jagatakse peamiselt organisatsiooni/asutuse veebilehel (vastusevariandi valis ca 85% vastanutest), linna/valla lehes (46%) ja sotsiaalmeedias (42%) (vt joonis 11). Muu all

nimetati kord kvartalis koostööpartneritele infokirja saatmist, vahetut suhtlust sihtrühmaga, sotsiaaltöötajate kaudu info levitamist, erinevates organisatsioonides kohapeal käimist, infopäevade korraldamist, aga ka seda, et info liigub kliendilt kliendile.

Joonis 11. Organisatsiooni/asutuse poolt pakutavate sotsiaalteenuste osas info jagamine

Küsitlusele vastanud sooviksid ennast täiendada järgmistel teemadel: seadusandlus ja kohtusüsteem sotsiaalvaldkonnas; füsioteraapia; loovteraapia; erivajadusega lapsed ja noored; psüühilise erivajadusega lapsevanematega toimetulek; agressiivse kliendiga toimetulek; suhtlemine ja avalik esinemine; ajaplaneerimine; infotehnoloogia alased teadmised; KOV sotsiaaltöö korraldus, eeskoste ja selle seadmine, rehabilitatsiooni võimalused.

2.1.2 Üldine hinnang piirkonna sotsiaalvaldkonna hetkeolukorrale

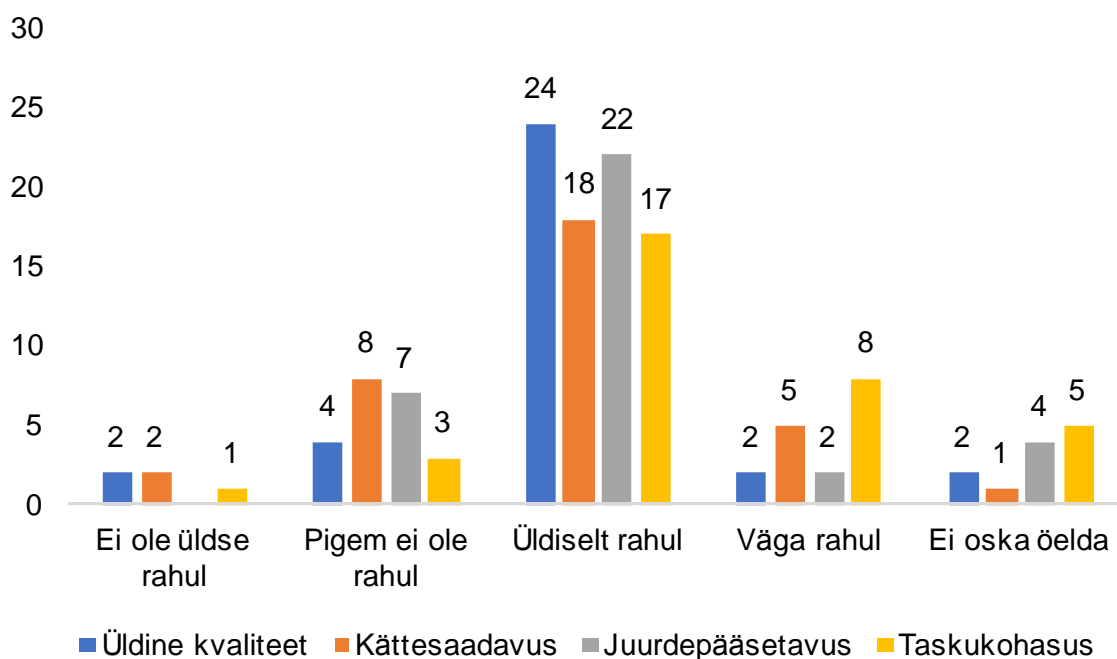
Vastanutest ligikaudu 85% (24 inimest) ütlesid, et nad on piirkonna sotsiaalteenuste üldise kvaliteediga rahul (vt joonis 12). Üldise kvaliteedi all mõeldi siinkohal kättesaadavust, juurdepääsetavust, isikukesksust, järjepidevust jne. Kõigest 6% (2 inimest) ütlesid, et nad ei ole teenuste kvaliteediga üldse rahul.

Kättesaadavuse osas vastasid "üldiselt rahul" ca 51% vastanutest (18 inimest), "ei ole üldse rahul" 6% (2 inimest). Neid, kes vastasid "pigem ei ole rahul" oli nelja isiku võrra rohkem.

Juurdepääsetavusega olid ligikaudu 66% vastanutest üldiselt rahul. "Ei ole üldse rahul" ei valinud vastusevariandina mitte keegi. "Pigem ei ole rahul" valisid 20% vastanutest. Natukene rohkem oli neid, kes ei osanud küsimusele vastata. Juurdepääsetavuse juures vaadati juurdepääsu teenusega seotud infole; transpordiühendusi; teenuskohtadele ligipääsetavust, nt ratastooliga jne.

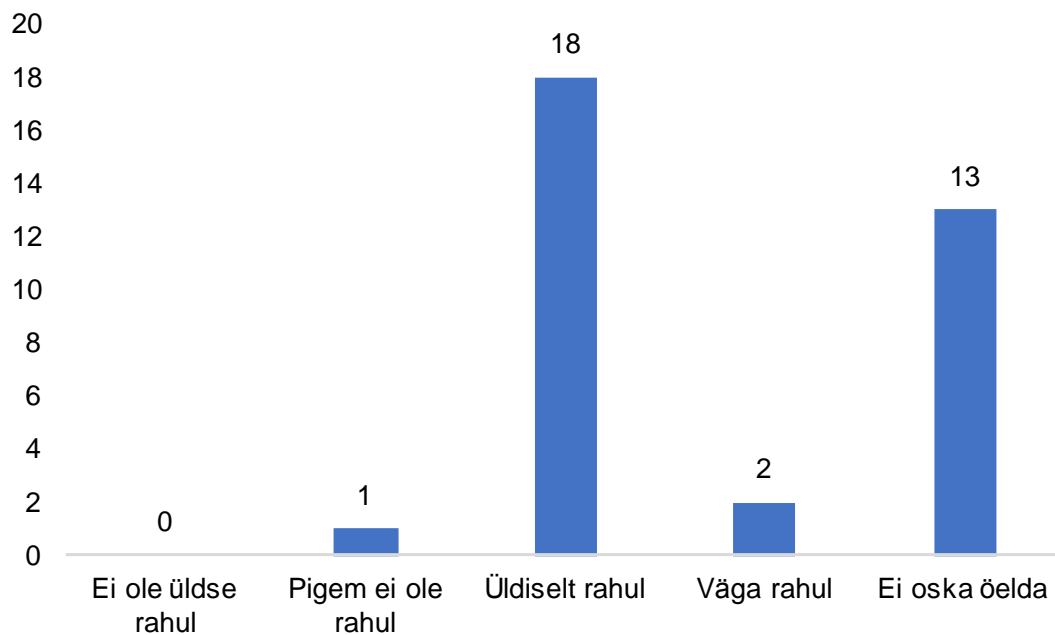
Taskukohasusega oli üldiselt rahul 51% vastanutest (17 inimest), "ei ole üldse rahul" vastas üks inimene. Küsimusele ei osanud vastata viis inimest.

Üldiselt ollakse sotsiaalteenuste kvaliteediga rahul. **Hädavajalik teenuste pakett on olemas ja personal omab vastavat kvalifikatsiooni, suur osa teenuseid on kliendi jaoks tasuta.** Mõnevõrra kehvemaks hinnatakse teenustele juurdepääsetavust ja teenuste kättesaadavust. **Probleemidena toodi välja vähest järjepidevust (paljud teenused on projektipõhised), teatud teenused puuduvad (eeskätt rahapuuduse tõttu), järjekorrad on pikad, on sihtrühmasid, kes ei kvalifitseeru ühelegi teenusele, spetsialistide puudus, probleemid transpordiga ja füüsilise ligipääsetavusega, inimesed ei ole oma võimalustest teadlikud.**

Joonis 12. Hinnang sotsiaalteenuste üldisele kvaliteedile, kättesaadavusele, juurdepääsetavusele ja taskukohasusele

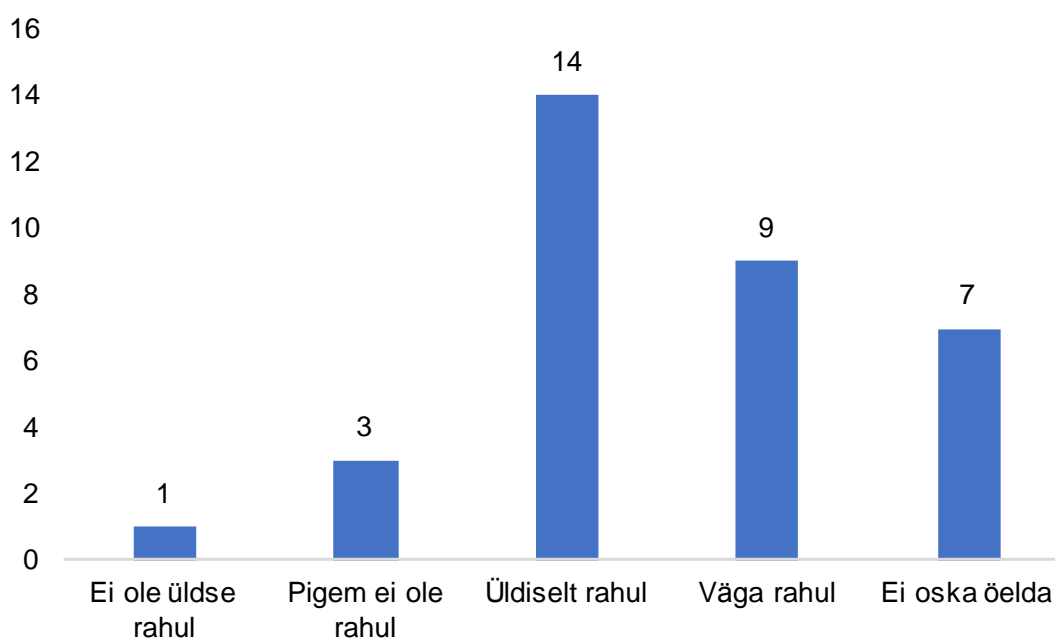
Kohaliku omavalitsuse poolt sihtrühmale, kellega vastaja igapäevaselt töötab, mõeldud sotsiaaltoetuste paketiga olid üldiselt rahul üle pooled vastanutest (18 inimest) (vt joonis 13). Samas ei osanud 37% vastanutest (13 inimest) hinnangut anda. See võib viidata spetsialistide vähesele teadlikkusele omavalitsuse poolt makstavate toetuste osas.

Joonis 13. Rahulolu Paide linna, Paide valla ja/või Roosna-Alliku valla poolt oma sihtrühmale mõeldud sotsiaaltoetuste paketiga

Teenuste ja toetustena, millest puudust tuntakse mainiti kõige rohkem tugiisiku teenust, pereteraapiat, erinevaid nõustamisteenuseid, logopeedilist abi ja matusetootust. Hilisema arutelu käigus selgus, et osadel juhtudel pole probleemiks mitte teenuse puudumine vaid pikad järjekorrad ja vastavate erialaspetsialistide puudus.

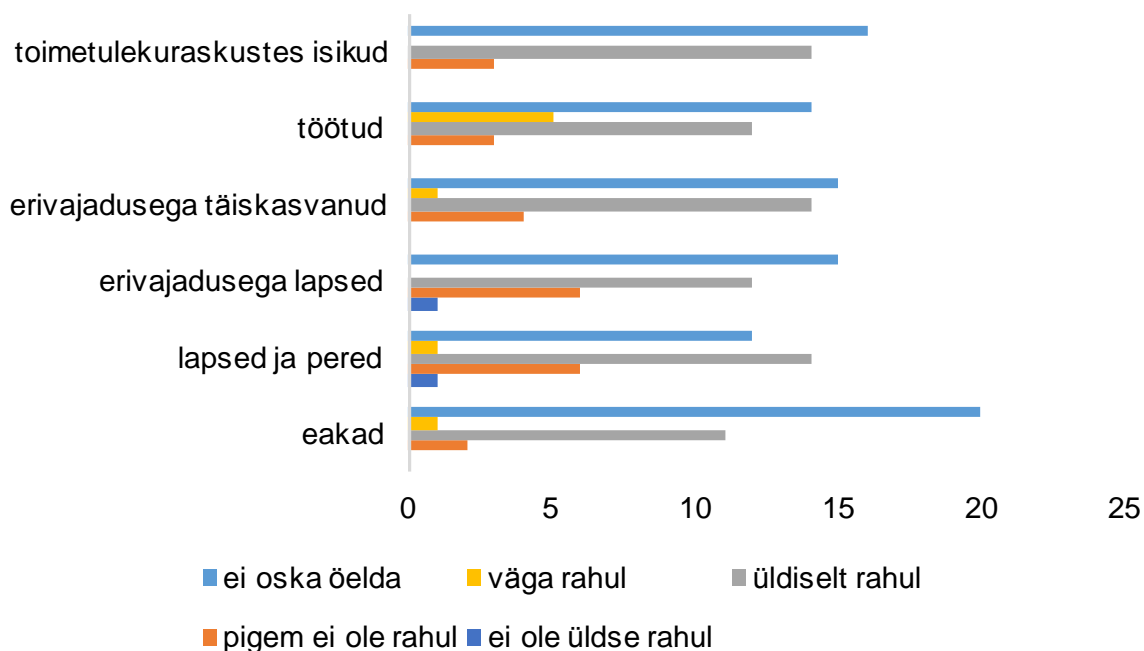
Erinevate osapoolte vahelist koostööd hinnati heaks (vt joonis 14). Üldiselt rahul oli ca 43% vastanutest (14 inimest) ja väga rahul 26% (üheksa inimest). Mitte rahul olevaid oli absoluutarvudes neli ja seitse ei osanud öelda.

Joonis 14. Hinnang piirkonna sotsiaalvaldkonna osapoolte koostööle

2.1.3 Hinnang pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteedile

Küsitlusele vastanutel paluti muuhulgas hinnata rahulolu erinevatele sihtrühmadele mõeldud teenuste kvaliteediga ja tuua välja peamised kitsaskohad ning tugevused. Antud juhul oli nende osakaal, kes vastasid “ei oska öelda” võrdlemisi suur – varieerudes 35% 57% vastanutest (vt joonis 15 ja tabel 11). Samas osati tuua välja konkreetseid kitsaskohti ja tugevusi. Üldiselt ollakse teenuste kvaliteediga siiski rahul. Positiivseimalt hinnati töötutele pakutavaid teenuseid. Kõige vähem ollakse rahul lastele ja nende peredele ning erivajadustega lastele suunatud teenustega.

Joonis 15. Rahulolu teenuste kvaliteediga

Tabel 11. Rahulolu teenuste kvaliteediga (vastusevariandi valinute arv)

	ei ole üldse rahul	pigem ei ole rahul	üldiselt rahul	väga rahul	ei oska öelda
eakad	0	2	12	1	20
lapsed ja pered	1	6	14	1	12
erivajadusega lapsed	1	6	12	0	15
erivajadusega täiskasvanud	0	4	14	1	15
töötud	0	3	12	5	14
toimetulekuraskustes isikud	0	3	14	0	16

Järgnevalt tuuakse sihtrühmade lõikes välja konkreetsele sihtrühmale suunatud teenustega seotud kitsaskohad ja tugevused. Küsitlustulemusi arutati protsessi raames läbi viidud seminaril. Siinkohal esitatakse seminari tulemusena sõnastatud valdkonna kitsaskohad ja tugevused.

Rahulolu eakatele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- kodust välja saamine keeruline – transport puudub või ei vasta vajadustele, kallid;
- kehvad elutingimused hajaasustuses (naabrid on kaugel jms);
- teenuse vajadus jääb tihti märkamata, sest info ei jõua teenusepakkujani;
- koduhoolduse vajadus on suurenev, aga spetsialiste ei ole piisavalt;
- puudub eakate päevahoid (samal ajal on olemas vajadust ei ole).

Peamised tugevused:

- teenuseid on võimalik tarbida kodukoha lähedal;
- mitmekesised võimalused: päevakeskus, eakate ühendused;
- koduteenuste olemasolu;
- sotsiaaltöötajad on telefoni teel kättesaadavad ja külastavad klienti vajadusel kodus;
- tublid teenusepakkujad;
- omavalitsusel on tihe side külavanematega, kes annavad abivajajatest teada;
- omavalitsus kaasfinantseerib hooldusteenuseid;
- Paide linnas on toimiv sotsiaaltranspordi teenus.

Rahulolu lastele ja peredele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- lastele ja peredele suunatud teenused on nõrgad: puudu on perenõustajatest, perelepitajatest, psühholoogidest, tegevusterapeutidest, logopeedidest, erinõustajatest jt spetsialistidest. Vaja oleks vanemlusõppe teenust, tugiisikuteenust, koordinaatoreid (kes oskaksid probleemide ulatust hinnata ja vastava meeskonna kokku panna), sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust;
- teenuste pakkumine ei ole järjepidev;
- tugiisikutele ei suudeta pakkuda stabiilset töökoormust;
- teenused ei ole kompleksed;
- sotsiaaltranspordi puudus;
- teenusele pääsemise järjekorrad on pikad, mis pärsib järjepidevust, aga on teenuseid, mis eeldavad järjepidevust (nt psühholoogiline nõustamine);
- koolide tugispetsialistid ja lastekaitsetöötajad on üle koormatud;
- vähene koostöö perearstidega;
- puuduvad piisavad mõjutusmeetmed, nt koolikohustuse mittetäitjatele, alaealistele õigusrikkujatele;
- palju madala haridustasemega noori, kes ei õpi ega tööta ja kelle osas puudub täpne ülevaade;
- maapiirkonna lastel on transpordi puudumise tõttu keeruline huvihariduses osaleda.

Peamised tugevused:

- asutuste vahel käib tihe koostöö;
- spetsialistide vaheline infovahetus on kiire;
- olemasolevad spetsialistid teevad oma tööd hingega;

- lapsevanematel on võimalik MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskuse kaudu nõustamist saada;
- lastekaitsetöötajaid on rohkem kui üks;
- teenused on tasuta;
- toetatakse laste huvihariduses osalemist;
- teatud tingimustel lasteaia kohamaksu vabastus (Paide linnas ja Roosna-Alliku vallas).

Rahulolu erivajadusega lastele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- teenuste kättesaadavus on hajaasustusega piirkondades problemaatiline;
- tugiisikute puudus;
- koolides ei ole vastavaid tugisüsteeme;
- puudus terapeutidest, eripedagoogidest, logopeedidest, psühhiaatritest;
- lapsehoiuteenuse raames ei pakuta piisavalt last arendavaid tegevusi, praegu pigem järelevalve;
- lapsevanemad on olemasolevate teenuste tarbimisel passiivsed;
- raske ja sügava puudega lapsi hooldavate vanemate olukord on keeruline (suur hoolduskoormus, väike tasu).

Peamised tugevused:

- hea koostöö erinevate osapoolte vahel;
- raske ja sügava puudega lastele on olemas vastavad teenused: nt lasteaedades töötavad tugiisikud; tegutseb puuetega laste päevahoid;
- omavalitsus (Paide linn) pakub kompleksteenust: tugiisik, transport, lapsehoid.

Rahulolu erivajadusega täiskasvanutele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- erihoolekandeteenused vajavad arendamist: puuduvad rehabilitatsiooniteenused psüühilise erivajadusega inimestele, kogukonnas elamise teenus;
- piirkonnas ei ole erivajadustega inimestele piisavalt jõukohast tööd, puudub toetatud töötamise teenus (teenusepakkujaid oleks, aga riik ei rahasta);
- spetsialiste, kes tegeleksid psüühiliste erivajadustega inimestega on vähe (tingituna peatselt muutuvatest kvalifikatsiooninõuetest);
- teenuskohtasid on vähe ja nende arv väheneb järjepidevalt;
- teenusele pääsemise järjekorrad on pikad (riigi tasandi probleem);
- toetatud elamise teenusel viibivate inimeste elutingimused vajavad parendamist.

Peamised tugevused:

- tagatud on tugiisikuteenus, toetatud elamise teenus, igapäevaelu toetamise teenus;
- töötukassa pakub erinevaid teenuseid;
- Paides tegutseb erivajadusega inimeste päevakeskus;
- sotsiaaltöötajad pakuvad nõu ja abi;

- asutuste vaheline koostöö on hea.

Rahulolu töötutele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- tööandjate suhtumine – ei olda harjunud, kui keegi tuleb tugiisikuga tööle;
- puuduvad pikaajalised programmid;
- inimestel endil ei ole motivatsiooni, puudub sund ise oma eluga toime tulla; harjumatus kindlal ajal kindlasse kohta tulla;
- transpordi probleem.

Peamised tugevused:

- rakendatakse individuaalset lähenemist: tugiisiku teenus, võlanõustamine, psühholoogiline nõustamine;
- töötukassa teenused on heal tasemel;
- tihe koostöö töötukassaga;
- riiklike toetuste olemasolu.

Rahulolu toimetulekuraskustes isikutele pakutavate teenustega

Peamised kitsaskohad:

- täiskasvanud inimese motiveerimine on keeruline;
- praegu pigem rahalise toetuse pakkumine, kui õppe võimaldamine;
- puudub pidev ja süsteemne suunamine – koolitused, tugiisik;
- sotsiaalkorterite seisukord on kehv.

Peamised tugevused:

- teenuseid osutatavate asutuste vaheline koostöö on tihe;
- võimalik saada toiduabi;
- omavalitsus pakub vajaduspõhiseid toetusi;
- Sotsiaalkindlustusameti projekt – psühholoog, tugiisik, võlanõustaja.

Rahulolu ohvriabi teenusega

Peamised kitsaskohad:

- puuduvad vastavat kvalifikatsiooni (spetsialiseerumist) omavad spetsialistid: psühholoogid, psühhoterapeudid;
- teenuse saamiseks tuleb sõita suuremasse linna;
- puudub abi vägivaltatsevatele, alkoholiprobleemidega inimestele, sõltlastele, suitsiidi kalduvusega inimestele jne;
- perearstid ei tee spetsialistidega piisavalt koostööd.

Peamised tugevused:

- tasuta ohvriabi teenus kõigile abivajajatele;
- toimiv koostöövõrgustik.

2.1.4 Spetsialistide ettepanekud ühineva omavalitsuse sotsiaalsüsteemi arendamiseks

- ühinenud kohalik omavalitsus võiks olla lapsesõbralik ja perekeskne
- sotsiaaltöö tähtsustamine kohalikus omavalitsuses
- sotsiaalvaldkonnas tegutsejate tunnustamine
- supervisiooni saamiseks võimaluste loomine
- spetsialistide leidmisega tegelemine
- spetsialiseerumise võimaldamine
- ühise keskuse loomine, mis koordineeriks omavalitsuse poolt osutatavate sotsiaalteenuste pakkumist
- suurem rõhuasetus ennetustöö ja teadlikkuse tõstmisel, koolitamisel. Valdonna arendamisel on oluline mõelda, kuidas teha nii, et inimene saaks ilma sotsiaaltoetusteta hakkama
- vajaduste kaardistamise ja valdkonna spetsialistide kokkusaamistega jätkamine, sh kaasates ka valdkonna väliseid spetsialiste; probleemide komplekssem käsitlemine
- teenuste kvaliteet ja kättesaadavus peab kogu piirkonnas ühtne olema
- kvaliteedi tõstmiseks osapoolte vahelise koostöö ja infovahetuse parandamine: sotsiaaltöötaja rubriik kohalikus lehes, vajalikud blanketid on omavalitsuse koduleheküljelt kättesaadavad, maapiirkondades otsekontaktide loomine, trükiste jagamine, elanikele valdkonna spetsialistide tutvustamine; haridustöötajate, tervishoiutöötajate kaasamine. Mõelda, kuidas info kõige paremini liiguks
- koostöö tõhustamine puuetega inimeste organisatsioonidega
- kvaliteedi tõstmiseks teenuse tarbijatelt tagasiside küsimine
- kliendi omaosaluse suurendamine loomaks teatavat vastutustunnet
- Paidesse sotsiaalse rehabilitatsiooni- või laste ja perede tugikeskuse loomise toetamine. Koht, kus arvestatakse iga pere vajadustega ja kuhu lapsevanemad julgevad abi saamiseks pöörduda
- matusetoetuse maksmisega jätkamine
- nende pereliikmete toetamine, kes hooldavad eakaid või voodihaigeid pereliikmeid
- teenused psüühilise erivajadusega ja alkoholiprobleemidega inimestele
- rohkem eakatele suunatud täienduskoolitusi
- pikemaajalised lepingud kolmanda sektoriga, et tagada neile kindlustunne
- ühistranspordi korralduse parandamine, taskukohasem sotsiaaltransport

2.2 Peamised järeldused

Elanike esmased vajadused on rahuldatud ja tagatud on sotsiaalhoolekande seadusest tulenevate teenuste osutamine. Sotsiaaltoetuste pakett on paindlik võimaldades lähtuda klientide vajadustest. Teenuste osutamiseks on olemas vajalikud ruumid. Valdav osa teenustest on kliendile tasuta. Olemasolev personal on kvalifitseeritud ja omab pikaajalist töökogemust. Viimastel aastatel on valdkonnas tööd alustanud mitmeid noori spetsialiste.

Valdkonna peamised kitsaskohad on seotud teenuste kättesaadavuse ja ligipääsetavusega.

Puudus on nii teenustest kui spetsialistidest (vt loetelu allpool). Teenusepakkujaid on vähe, sest tömahud on ebastabiilsed, mis omakorda tingib mitmekesisuse puudumise. Paljud teenused on projektipõhised pärssides järjepidevust. Projektipõhisusega kaasneb sageli liigne bürokraatia – näiteks võib juhtuda, et klient ei vasta ühegi projekti osalemise tingimustele. Teenusele pääsemise järjekorrad on pikad. Kliendid ei ole oma võimalustest teadlikud, sest infot on palju ja selles orienteerumine on keeruline (sageli ka spetsialistide jaoks).

Ühistransport ei vasta elanike vajadustele. Sotsiaaltransporditeenus on tagatud vaid Paide linna elanikele. Invatransport on kallis ja kogu maakonna peale on vaid üks teenusepakkuja, mis toob endaga kaasa pikad järjekorrad. Samuti on probleeme füüsilise ligipääsetavusega (sh haridusasutustele).

Üldine rõhuasetus on ennetustegevuse asemel tagajärgedega tegelemisel.

Spetsialistide supervisiooni võimalused on piiratud – eeskätt tulenevalt ajapuudusest ja töökorraldusest. Omavalitsuse sotsiaaltöötajad on üle koormatud ja puudub asendaja (väiksemates omavalitsustes).

Puudolevad teenused (eeskätt igapäevaelu toetavad teenused):

- tegevusterapeudiline abi lastele ja täiskasvanutele (praegu ainult rehabilitatsiooniplaani alusel);
- rehabilitatsiooniteenused;
- perenõustamine (toetamiseks perekonna teadlikkuse kasvu ja arengut; praegu ainult projektipõhiselt);
- pereteraapia;
- perelepitus;
- pikaajaline kaitstud töö (pakkuja on leitud);
- sõltuvushäiretega inimeste nõustamine (nt alkoholisõltuvus);
- eakate päevahoid;
- teenused kinnipidamisasutustest vabanetutele;
- teenused vägivaltatsevatele inimestele;
- kriisinõustamine.

Puuduolevad spetsialistid:

- tugiisik (lastele ja täiskasvanutele);
- eripedagoog;
- logopeed;
- psühholoog;
- lastepsühhiaater.

3. Ettepanekud

Ettepanekud kolme ühineva omavalitsuse valdkondlike toetussüsteemide parimaks ühtlustamiseks nii sotsiaalteenuste kui toetuste osas⁴²:

- Valdkondliku toetussüsteemi kujundamisel tuleks senisest veelgi enam lähtuda vajaduspõhisusest. Laiem eesmärk peaks olema inimeste iseseisva toimetuleku parandamine.
- Soovitame võtta aluseks Paide linna sotsiaalhoolekandeline abi korra ja koostada selle alusel uus.
- Läbi rääkimist vajab, mida käsitleda sotsiaaltoetusena ja mida mitte ning sellest lähtudes käsitlused ühtlustada.
- Üle tuleb vaadata toetuste maksmise põhimõtted ja süsteem. Seda eeskätt järgmiste toetusliikide lõikes: sünnitoetus, koolimineku toetus, ühekordne toetus.
- Ühtlustamist vajavad järgmiste toetuste määrad: lapsevanema poolt makstava lasteaia kohatasu maksmise toetamine, huvihariduses osalemise toetamine, toitlustustoetus, bussisõidutoetus, sünnitoetus, esimesse klassi mineva lapse toetus. Kolme esimese näol on tegemist hariduspoliitiliste otsustega (huvikoolide ja huvihariduse korra väljatöötamine on kirjas ühinemislepingus, samuti õpilastele omavalitsuse piires tasuta kooli ja tagasi transpordi tagamine). Lasteaia osalustasu maksmise toetamisele peab eelnema lasteaia kohatasude ühtlustamine (ühinemislepingu järgselt lubatakse kohamaksu erisusi lähtudes vanusest, lasteasutuse majandamiskuludest ja muudest asjaoludest). Hetkel on need väga erinevad (Paide linnas 35,25 eurot, Paide vallas 12 eurot ja Roosna-Alliku vallas 15 eurot). Seejärel saab leppida kokku toetusmäärades, sest siis on teada võimalik mõju omavalitsuse eelarvele. Toidupäeva maksumused on 1,4 eurot Paide linnas, 1,25-1,30 Paide vallas ja 1-1,3 eurot Roosna-Alliku vallas. Üks alternatiiv toetusmäärade ühtlustamisel on võtta aluseks kõrgeim määr. Nende toetusmäärade, mille puhul Paide linna määr on Paide valla ja Roosna-Alliku valla omast kõrgem on mõju omavalitsuse eelarvele võrdlemisi väike tulenevalt sihtrühmade suurustest. Nt sünnitoetuse määra ühtlustamisel oleks täiendav kulu omavalitsusele 1100 eurot (võttes aluseks 2016 a. toetuse saajate arvu). Tulevase omavalitsuse eelarvele avaldavad suurimat mõju huvihariduse osalemise toetuse ja esimesse klassi mineva lapse toetuse määrad ühtlustamine. Huvihariduse osas sõltub mõju suurus sellest, kas toetatakse kõikide laste huvihariduses osalemist või ainult teatud sihtrühmade. Eeldusel, et koolimineku toetuse puhul võetakse aluseks Paide valla toetusmäär 150 eurot on täiendav kulu omavalitsusele ca 5000 eurot (võttes aluseks 2016 a. toetuse saajate arvu).
- Statsionaarse õendusabi kulude tasumise toetamise ja jõulupakkide tegemise osas on vajalik langetada põhimõtteline otsus. Esimesel juhul kasvaksid kulud kuni 30%, teisel juhul jääks lisakulu suurusjärku 7000 eurot⁴³.

⁴² Vt ka LISA 2

⁴³ Võttes aluseks Paide valla poolt eaketele ja koolieelikutele tehtud jõulupakkide maksumuse 2016. aastal ning Paide linna ja Roosna-Alliku valla üle 65-aastaste ja laste vanuses 0-7 arvu seisuga 1.1.2017.

- Matusetoetuse osas puudub vajadus määrade ühtlustamiseks, sest alates 2018. aastast taastatakse riiklik matusetoetus.
- Tulenevalt erinevast asukohast ja seisukorrast võivad sotsiaalkorterite üürihinnad jääda piirkonniti erinevaks.
- Ühtlustamist vajavad koduteenuste hinnad.

Ettepanekud ühineva omavalitsuse sotsiaalvaldkonna arendamiseks (seminaril arutatu põhjal)⁴⁴:

- suurem rõhk ennetustegevusel – kohaliku omavalitsuse poolt juhitavate projektide käivitamine;
- võrgustikutöö tõhustamine – valdkonna spetsialistide kooskäimistega jätkamine, haridus- ja tervishoiutöötajate aktiivsem kaasamine;
- volikogu sotsiaalkomisjoni töösse erialaspetsialistide senisest aktiivsem kaasamine (eeskätt täiendava arvamuse küsimise näol);
- info leitavuse ja arusaadavuse parandamine, elanikkonna teadlikkuse tõstmine – kohaliku omavalitsuse kodulehe arendamine (sotsiaalsüsteemi kirjeldamine elanike mõistetavalt, blankettide ja vormide alajaotuse loomine jne.);
- (vajadusel) toetuste taotlemise ja menetlemise infosüsteemi käivitamine;
- vastavalt võimalustele pakutavate teenuste paketi laiendamine ja arendamine (pakkumise soodustamine) – prioriteetsed võiksid olla lastele ja peredele suunatud teenused ning sotsiaaltranspordi ja invatranspordi teenus (eriti oluline olukorras, kus eakate osakaal kasvab järjepidevalt);
- vajalik tegeleda erialaspetsialistide leidmisega;
- olemasolevate spetsialistide koolitustel käimise ja supervisiooni saamise võimaldamine (seotud eeskätt töökorraldusega).

Kriitilised edutegurid:

- rahaliste vahendite olemasolu, stabiilne rahastus;
- pikemaajalised teenuslepingud;
- ühistranspordi vajadustega vastavusse viimine;
- töökorraldus uues omavalituses (spetsialiseerumise võimaldamine, tööülesannete läbimõeldus).

⁴⁴ *Ibid.*

Kasutatud materjalid

1. Eesti Töötukassa statistika
<https://www.tootukassa.ee/content/tootukassast/tootud-kohalikes-omavalitsustes>
2. Eesti Statistikaameti andmebaas <http://pub.stat.ee/px-web.2001/dialog/statfile2.asp>
3. Siseministeerium, rahvastikuregister
<https://www.siseministeerium.ee/et/tegevusvaldkonnad/rahvastikutoimingud/rahvastikustatistika>
4. Sotsiaalseadustiku üldosa seadus (vastu võetud 9.12.2015)
5. Sotsiaalhoolekande seadus (vastu võetud 9.12.2015)
6. Maavalitsuste reformist tuleneva Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. (09.03.2017). Eelnõude infosüsteem 1.1-10/02092.
7. Paide Linnavolikogu määrus nr 17 (vastu võetud 15.12.2016) "Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord"
8. Paide Linnavolikogu määrus nr 16 (vastu võetud 18.09.2014) "Kolme ja enamalapseliste perede laste huvihariduse toetamise kord"
9. Paide Linnavolikogu määrus nr 18 (vastu võetud 15.12.2016) "Paide Sotsiaaltöökeskuse põhimäärus"
10. Paide Vallavolikogu määrus nr 7 (vastu võetud 31.03.2016) "Sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord"
11. Paide Vallavolikogu määrus nr 12 (vastu võetud 28.03.2013) "Õpilaste sõidusoodustuse määramise ja maksmise kord"
12. Paide Vallavolikogu määrus nr 17 (vastu võetud 30.05.2013) "Paide valla eelarvest Paide valla lastele huvihariduse teenuse toetamise kord"
13. Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 19 (vastu võetud 20.12.2012) "Sotsiaaltoetuste maksmise kord"
14. Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 17 (vastu võetud 26.11.2015) "Lapsevanema osalus Roosna-Alliku valla koolieelsete lasteasutuste muude kulude katmisel"
15. Roosna-Alliku Vallavolikogu määrus nr 18 (vastu võetud 27.06.2013) "Õpilaste sõidusoodustuse määramise ja maksmise kord"
16. MTÜ Süda-Eesti Sotsiaaltöökeskus kodulehekülg (külastatud 06.06.2017)
<http://www.sesok.ee/et>
17. SA Innove Rajaleidja kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<http://www.rajaleidja.ee/jarvamaa/>
18. Eesti Noorsootöökeskuse kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<https://www.entk.ee/sa-kesk-eesti-noorsootoeoe-keskus>
19. Justiitsministeeriumi vanglateenistuse kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<http://www.vangla.ee/et/kriminaalhooldus/kriminaalhooldajate-kontaktandmed>
20. Sotsiaalkindlustusameti kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/ohvriabi-huvitis/ohvriabi-tootajate-kontaktandmed>
21. Järvamaa Naiste Tugikeskuse kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<http://www.jarvanaistetugi.ee/esileht/>
22. AS Järvamaa Haigla kodulehekülg (külastatud 11.06.2017) <http://jmh.ee>

23. Järvamaa Puuetega Inimeste Koja kodulehekülg (külastatud 11.06.2017)
<http://www.jarvakoda.ee>
24. Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla ühinemisleping
25. Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla haridusvaldkonna olukorra analüüs (2017). OÜ Geomedia ja OÜ Cumulus Consulting. Töö tellijad: Paide Linnavalitsus, Paide Vallavalitsus ja Roosna-Alliku Vallavalitsus.

LISA 1. Küsitlusankeet

Küsimustik Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla sotsiaalvaldkonna spetsialistidele

Hea vastaja!

Olete palutud osalema uuringus, mis käsitleb Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla sotsiaalvaldkonna hetkeolukorda ja arengueesmärke. Küsitlusega soovime teada Teie kui kliendiga otseselt kokku puutuva spetsialisti hinnangut piirkonna sotsiaalteenuste ja -toetuste kvaliteedile. Palun vastake lähtudes sihtrühma(de)st, kellega igapäevaselt töötate. Juhul kui puutute kokku erinevate sihtrühmadega ja/või mitme kohaliku omavalitsuse (Paide linn, Paide vald, Roosna-Alliku vald) toetuste ja teenustega ning teie hinnang on sihtrühma/KOV-i lõikes erinev, siis palun kasutage oma arvamuse täpsustamiseks põhjenduste lahtrit. Lisaks ootame Teie ettepanekuid ühineva omavalitsuse sotsiaalvaldkonna arendamiseks.

Küsimustiku täitmine võtab aega u 20 minutit.

Uuringut viivad Paide linna tellimusel läbi OÜ Cumulus Consulting ja OÜ Geomedia.

Uuringut rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditest (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse taotlusvoor "Omavalitsusüksuste ühinemisega seotud uuringud ja analüüsid").

* tähistatud küsimused on kohustuslikud

Vastanute tausta kirjeldus

1. Organisatsioon/asutus*
2. Ametnimetus*
3. Vanus (aastates)*

3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6
...24	25...34	35...44	45...54	55...64	65...

4. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridustase?*

4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
Ei oma kutse-, ameti- ega erialaharidust (siia alla loetakse ka üldkeskharidus)	Kutse-, ameti- või erialaharidus (kutse omandamine kutsekoolis, kutsekeskkoolis, keskeriõppeasutuses või tehnikumis)	Bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus	Magister või sellega võrdsustatud haridus	Doktor või sellega võrdsustatud haridus

5. Kui olete lõpetanud kutse- või ametikooli või kõrgkooli, siis mis on Teie diplomi- või

lõputunnistuse järgne eriala? Pange kirja kõik omandatud erialad.

6. Kui õpite hetkel statsionaarses õppes või avatud ülikoolis, märkige õpitav eriala.

7. Millised on peamised sihtrühmad, kellega igapäevaselt tööd teete? Märkige kõik sobivad variandid.*

7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7
Eakad	Lapsed ja pered	Erivajadusega täiskasvanud	Erivajadusega lapsed	Töötud	Toimetulekuraskustes isikud	Muu abivajaja (palun täpsustage)

8. Kuidas jagate teavet oma organisatsiooni/asutuse poolt pakutavate sotsiaalteenuste kohta? Märkige kõik sobivad variandid.*

8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6
Organisatsiooni/asutuse veebilehel	Koostööpartnerite veebilehtedel	Sotsiaalmeedias	Linna/valla lehes	Jagame trükiseid	Muu (palun täpsustage)

9. Millistel teemadel sooviksite ennast täiendada? Palun nimetage.

Üldine hinnang piirkonna sotsiaalvaldkonna hetkeolukorrale

10. Kuidas hindate oma sihtrühmale mõeldud sotsiaalteenuste üldist kvaliteeti (sh nii kättesaadavus, juurdepääsetavus, isikukeskus, järjepidevus jne)? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

10.1	10.2	10.3	10.4	10.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

11. Kuidas hindate oma sihtrühmale mõeldud sotsiaalteenuste kättesaadavust (pakutavate teenuste valikut) piirkonnas? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

11.1	11.2	11.3	11.4	11.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

12. Kuidas hindate oma sihtrühmale mõeldud sotsiaalteenuste juurdepääsetavust (juurdepääs teenusega seotud infole; transpordiühendused; teenuskohtadele

ligipääsetavus, nt ratastooliga jms)? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

12.1	12.2	12.3	12.4	12.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

13. Kuidas hindate oma sihtrühmale mõeldud sotsiaalteenuste taskukohasust (teenuse maksumus kliendi jaoks)? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

13.1	13.2	13.3	13.4	13.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

14. Kuidas olete rahul Paide linna, Paide valla ja/või Roosna-Alliku valla poolt oma sihtrühmale mõeldud sotsiaaltoetuste paketiga? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

14.1	14.2	14.3	14.4	14.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

15. Millistest teenustest ja toetustest tunneb sihtrühm, kellega igapäevaselt töötate puudust? Palun nimetage.

16. Kuidas hindate piirkonna sotsiaalvaldkonna osapoolte koostööd? Palun põhjendage ja/või täpsustage oma vastust.*

16.1	16.2	16.3	16.4	16.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

17. Teie ettepanekud ühineva omavalitsuse sotsiaalsüsteemi arendamiseks (infovahetus, teenuste pakkumine, teenuste kvaliteet jne).

Hinnang pakutavatele sotsiaalteenustele

18. Kuidas olete rahul eakatele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

18.1	18.2	18.3	18.4	18.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

19. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad eakatele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

20. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad eakatele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

21. Kuidas olete rahul lastele ja peredele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

21.1	21.2	21.3	21.4	21.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

22. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad lastele ja peredele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

23. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad lastele ja peredele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

24. Kuidas olete rahul erivajadusega lastele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

24.1	24.2	24.3	24.4	24.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

25. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad erivajadusega lastele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

26. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad erivajadusega lastele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätkke küsimus vahele.

27. Kuidas olete rahul erivajadusega täiskasvanutele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

27.1	27.2	27.3	27.4	27.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

28. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad erivajadusega täiskasvanutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

29. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad erivajadusega täiskasvanutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

30. Kuidas olete rahul töötutele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

30.1	30.2	30.3	30.4	30.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

31. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad töötutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

32. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad töötutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

33. Kuidas olete rahul toimetulekuraskustes isikutele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

33.1	33.2	33.3	33.4	33.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

34. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad toimetulekuraskustes isikutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

35. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad toimetulekuraskustes isikutele suunatud teenuseid. Kui Te ei oska öelda, siis jätke küsimus vahele.

36. Kuidas olete rahul teistele abivajajatele (sihtrühmad, kellega tööd teete, aga keda eelpool ei mainitud) pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteediga?*

36.1	36.2	36.3	36.4	36.5
Ei ole üldse rahul	Pigem ei ole rahul	Üldiselt rahul	Väga rahul	Ei oska öelda

37. Nimetage peamised kitsaskohad, mis puudutavad eelpool nimetatamata sihtrühma(de)ga seotud teenuseid.

38. Nimetage peamised tugevused, mis puudutavad eelpool nimetatamata sihtrühma(de)ga seotud teenuseid.

39. Veel mõtteid ja ettepanekuid

Täname Teid vastamast!

LISA 2. Väljavõte Paide linna, Paide valla ja Roosna-Alliku valla ühinemislepingust

Sotsiaalteenused ja -toetused

7.3.1. Tagatakse sotsiaalteenuste kvaliteet ja mitmekesisus läbi ühinenud OV suurema mastaabi ja väikeste sotsiaalabisihtrühmade laienemise, arendatakse sihtrühmaspetsiifilisi sotsiaalteenuseid.

7.3.2. Luuakse erineva profiiliga sotsiaalvaldkonna spetsialistide ametikohad, mis võimaldavad spetsialiseerumist ja teenuste kvaliteedi parandamist. Laiendatakse sotsiaalteenuste osutamise tugisüsteemi ja võrgustikku. Paide linna koondatakse teenistujad, kes osutavad administratiivse iseloomuga sotsiaalteenuseid, teeninduskeskustesse jääb esmane hoolekanne. Teeninduspiirkondades säilitatakse hoolekandetöötaja töökohad.

7.3.3. Sotsiaalteenused ja -toetused kehtestatakse ühesugustel alustel ja määrades. Jätkatakse sünnitoetuse, esimest korda koolimineva lapse toetuse ja matusetoetuse maksmist. Elanike toimetulekutaseme tõstmiseks eelistatakse vajaduspõhiseid toetusi.

7.3.4. Arendatakse välja sotsiaaltranspordi teenus, tagamaks abivajajate juurdepääs sotsiaal- ja tervishoiuteenustele.

7.3.5. Luuakse elanikule mugav ja lihtsasti arusaadav sotsiaaltoetuste ja –teenuste teavitamise süsteem.

7.3.6. Kodanikeühendustele delegeeritakse nende sotsiaalteenuste osutamine, kus ühendustel on valmisolek ja professionaalsus teenust kvaliteetselt osutada ning teenuse pakkuja lähedus loob abivajajale eelise teenustarbida.

7.3.7. Osutatakse eluruumi tagamise teenust, arvestades erinevate sihtgruppide vajadustega.

7.3.8. Seatakse eesmärgiks hooldekoduteenuse arendamine piirkondades, kus erasektor nõudlusele vastavat teenust ei paku või ei vasta teenuse hind sihtgrupi maksevõimele.

Investeeringud

- Hooldekodu rajamine (Roosna-Alliku vald) (investeering tehakse projekti kaasfinantseeringuna positiivse rahastamisotsuse korral)